

"Artık Ben de Bir Yazarım" Milliyet Gazetesi Blog Sayfası ve Blog Yazarlığı

Ar. Gör. Dr. Funda Şenol CANTEK
Ar. Gör. Dr. Levent CANTEK

gazi üniversitesi, iletişim fakültesi
funda.senol@gmail.com

Özet

Blog sistemi, tüm dünyada, anaakım medyanın hegemonyasına karşı, sanal ortamda katılımcılığı, çoksesliliği ve eleştireliliği mümkün kılan bir alternatif medya türü olarak ortaya çıkmıştır. Blog, bireyin iletişim sürecine aktif olarak katılmasını sağlayan, erişimi ve kullanımı kolay bir web hizmetidir. Bu çalışmada, Türkiye’de türünün ilk örneği olan, Milliyet Gazetesi’nin blog hizmeti, blog sisteminin sağladığı açılımlar ve getirdiği yenilikler açısından sorgulanmıştır. Bu amaçla, 44 Milliyet Blog yazarı ile görüşülmüştür. Elde edilen veriler doğrultusunda, Milliyet Blog’un, bir alternatif medya mecrası olarak değil, Milliyet Gazetesi’nin kurumsal kimliğini temsil eden bir kuruluş olarak işlev gördüğü ortaya çıkmıştır. Milliyet Blog yazarlarının da, iletişim sürecine aktif olarak katılmalarına rağmen, hâkim iletişim sistemine alternatif yaratamayan, eleştirelilikten uzak, Milliyet yazarlarına dönüştükleri gözlemlenmiştir. Bu saptamalar, iletişim sürecindeki alternatif arayışlarda, teknolojik yeniliklere erişimin tek başına yeterli olmadığını, okurun/yazarın içerik üretiminde de yeni alternatifler geliştirmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

anahtar kelimeler: medya okur-yazarlığı, alternatif medya, blog

Résumé

Le système de blogues s'annonce dans l'espace virtuel comme un média alternatif qui rend possible la participation, la polyphonie et le criticisme contre l'hégémonie des médias mainstream dans le monde entier. Le blogue est un service du web facile à accéder et à utiliser, qui assure la participation active de l'individu au processus de la communication. Dans ce travail, le service de blogue du journal Milliyet, le premier de son type en Turquie, a été examiné à l'égard des perspectives et des nouveautés offertes par ce système. Pour faire cela, 44 écrivains du Blogue Milliyet ont été interviewés. A la lumière des données obtenues, il s'est révélé que le Blogue Milliyet ne se fonctionne pas comme un média alternatif mais comme un dispositif qui représente l'identité institutionnelle du journal Milliyet. Il est aussi remarquable que les écrivains du Blogue Milliyet, bien qu'ils participent activement au processus de la communication, se sont transformés en écrivains de Milliyet qui ne peuvent pas créer l'alternatif du système de la communication dominante et qui sont loin du criticisme. Ces points mettent en évidence que dans le recherche des alternatifs dans le processus de la communication, il ne suffit pas en soi à accéder aux nouveautés technologiques et que les lecteurs/les écrivains doivent aussi développer des nouvelles alternatives dans la production de contenu.

mots-clés : media literacy, médias alternatifs, blogue

Abstract

Blog system has worldwidely emerged against the hegemony of the mainstream media as an alternative media which enables participation, and criticism. Blog is a web-based service, which has an easy access and use providing the active participation of the individual to the communication process. In this study, the blog service of Milliyet Newspaper, being the first example, has been examined in terms of the opportunities and innovations generated by the blog system. For this purpose, 44 Milliyet blog writers have been questioned. Under the light of the collected data, this study indicates that Milliyet blog is an institution representing the institutional identity of Milliyet Newspaper rather than constructing an alternative media space. This study illustrates that although they actively participate to the communication process, all Milliyet blog writers, being away from creating alternatives and critical standpoints, have been transformed into the Milliyet writers. All these findings underline the fact that in search of alternatives in the communication process, the access to the technological innovations is not itself sufficient and the development of alternatives in content by readers/writers is so crucial.

keywords: media literacy, alternative media, blog

Bu çalışmada, son on yılda tüm dünyada büyük yaygınlık kazanmış blog yayıncılığının Türkiye'deki popüler bir örneği olan, Milliyet Gazetesi Blog sayfası, yazarlarıyla yapılan görüşmeler çerçevesinde incelenecektir. Milliyet Blog yazarlarıyla e posta aracılığıyla görüşmeler yapılmış, Milliyet Blog'un işleyişi, yazarlarının blogla olan ilişkileri ve ona dair yorumları değerlendirilmiştir.

Yazının genel amacı, Türkiye'nin önemli bir gazetesinin internet mecrasında açtığı blog sayfalarını irdelemek, blog yazarlığının aktif bir okur ve yazar yaratmadaki işlevini gösterebilmektir. Blog yazarlığının sıradan okuru bir köşe yazarı ya da yazar olarak aktif ve katılımcı kıldığı, onlara "yazar kimliği" kazandırdığına ilişkin iyimser görüşler vardır. Yeni bir internet mecrası olarak blogların ve blog yazarlarının anaakım medyaya muhalif bir alternatif sunabileceği, yine oldukça iyimser bir yaklaşımla dillendirilmektedir.

Teknolojik bir gelişmenin ya da onun dolayısıyla oluşan yeni/farklı bir yayın mecrasının mevcut yapılanmaya mutlaka muhalif bir alternatif olabileceğini düşünmek baştan bir yanılgı olacaktır. Alternatif oluşumların, özellikle kültürel ve siyasi anlamda muhalif olanların yaygınlık kazanmadığı veya yaygınlık kazandığı ölçüde ehlileşerek merkezileştiği görülmektedir. Blog yayıncılığının en önemli işlevi içerdiği hazır kalıplarıyla sıradan insana web sayfası yapabilme imkânı tanimasıdır. Herhangi bir blog sayfasına yazı ya da resim yükleyebilmenin kolaylığı, blog yayıncılığının yaygınlaşmasının temel nedenidir. İnsanlara kişisel sayfalarını hazırlayabilmenin yolunu açan blog yayıncılığı, pek çok insanı yazı yazmaya teşvik etmiş, onlara yazdıkları izlenen (kendi okurlarını üreten) bir yazar olma seçeneğini sunmuştur. Milliyet, internet sayfasında yer verdiği blog alanıyla okurlarına bu seçenek ve kolaylıkları tanımış, okurlarına yazar olma imkânı sağlamıştır. Milliyet'in öncülüğünü yaptığı blog yayıncılığı, popülerlik ve katılım ölçütleriyle bakıldığında, Türkiye'de henüz benzeri olmayan bir uygulamadır. Milliyet Gazetesi blog sayfası ve blog yazarlarının çalışmamızın kapsamını oluşturması bu benzersizlik nedeniyledir. Türkiye'de popüler olan blog yayıncılığını incelemek, blog ve blog yazarlığının ülkemizde nasıl anlaşıldığına dair bir çerçeve çizebileceği gibi, iletişim alanında yakın zamanlarda sıkça yer tutan medya okur-yazarlığı kavramını sorgulamak için bir imkân da yaratabilecektir.

Medya-Okur İlişkisi

Medya ile izlerkitle (audience) ilişkisinde, izlerkitle tarafının daha güçlü ve aktif hale gelmesi gerekliliğine yönelik tartışmalar oldukça uzun bir geçmişe sahip olmalarına rağmen, medya okur-yazarlığı kavramıyla birlikte daha sık gündeme gelir olmuşlardır. Medya okur-yazarı olmak için üç gereklilik söz konusudur. İlki, yazılı, görsel ve işitsel medyaya ulaşma imkânı. İkincisi, medya iletilerine analitik ve eleştirel yaklaşabilmek için gerekli donanıma sahip olmak. Üçüncüsü ise, bizzat iletiler üretip, iletişim sürecine aktif olarak katılabilmek (Kejanlıoğlu, 2006; 172). Medya okur-yazarlığının teorik önceli, Stuart Hall'un kitle iletişimi süreci için

öngördüğü varsayımsal konumlardan ikisine, müzakereli ve muhalif okuma konumlarına dayandırılabilir. Müzakereli kodaçım, uyumlu ve karşıt unsurların bir karışımını içerir; büyük anlamlandırmalar yapmak için egemen tanımların meşruluğunu kabul ederken, daha kısıtlı, durumsal bir düzeyde, kendi kurallarını koyar, kuralın istisnalarıyla çalışır. Hall buna örnek olarak, bir işçinin, grev yapma ve ücretlerin dondurulmasına itiraz hakkını kısıtlayan bir bildiriye tepkisini gösterir. "Ulusal çıkar" düzeyinde kodaçımlayıcı, egemen tanımı benimseyerek, "enflasyonla mücadele için daha az para kazanmayı kabul etmeliyiz" diyebilir. Ama, işçinin daha iyi bir ücret ve koşullar için greve gitme ya da örgütlü muhalefet etme hakkının saklı kalmasını ister. Hall'un muhalif kodaçım olmadan kastı ise izlerkitlenin söylemi harfiyen ve yananlamsal olarak mükemmelen anlamasına rağmen, iletiyi aksi yönde alımlamasıdır. İzlerkitle bütünlüğünü bozarak iletiyi tercih ettiği kodla alternatif bir referans çerçevesi içinde yeniden kurar. Hall buna, izleyicinin ücretlerin düşürülmesiyle ilgili bir tartışmayı dinlemesini, ama "ulusal çıkarlar" sözünü her duyduğunda bunu "sınıf çıkar" olarak okumasını örnek verir. Burada anlamlandırma politikası, yani söylem içinde mücadele başlamıştır (2005: 96-97). İleti ve araç ile mücadele etme bu konumun temel belirleyenisidir.

Medya okur-yazarlığı tartışmalarında, enformasyon toplumu olgusu ve teknoloji devrimi söylemi dolayısıyla ortaya atılan argümanların, medya okur-yazarlığı kavramını layıkıyla değerlendirmekte zaafa düştükleri görülmektedir. Çağımızda her türden bilgiye daha kolay ve hızlı ulaşılabilirdiği, teknolojik yeniliklerin yaygınlaştığı ve ucuzladığı savlarından hareketle, medyanın erişilebilirliğinin tek başına yeni açılımlar sunmaya muktedir olduğu yanlışsamasına düşünülmektedir. Medyanın içeriği ve kullanıcının onu ne amaçla ve nasıl kullandığı gözden uzak tutulmaktadır. Örneğin, son yılların en gözde alternatif medyası olarak lanse edilen web 2.0'in yarattığı coşku, bu alternatifin meramına uygun biçimde kullanılıp kullanılmadığını sorgulamayı engellemektedir. Mitleştirildiği durumlarda teknoloji, tarihsiz, tarafsız ve toplumsallıktan uzak bir kavram olarak ele alınmaktadır. Oysa, üretiminden tüketimine kadar, toplumsal ilişkilerden etkilenen bir "mücadele alanı"dır (Atabek v.d., 2006).

Çeşitli teknolojik alternatiflerle anaakım medyanın muhasara altına alınmaya başladığı yönünde bir iyimserliğin yükseldiği günümüzde, medya okur-yazarlığının gündemi giderek daha fazla meşgul etmesi şaşırtıcı değildir. İzlerkitlenin yukarıdan aşağı işleyen iletişim sürecine eleştirel yaklaşmasını sağlayacağı, onu bu işleyişi tersine çevirecek araç gereç ve yetilerle donatacağı düşünülen en son teknolojik imkânlardan biri blog faaliyetidir. Blog hizmetleri, kullanıcıyı iletişim sürecine dahil eden ve aktif hale getiren web 2.0 uygulamasının ürünüdürler. Blog, web ve log kelimelerinin birleştirilmesinden oluşan weblog'un kısaltmasıdır. Weblog terimini, 1997'de Jorn Barger ortaya atmıştır. Kısaltılmışı olan blog ise, ilk kez 1999'da, Peter Merholz tarafından, kendi internet sayfasında, "we blog" ("blog yapıyoruz") ifadesiyle kullanılmıştır. Blog kullanımı, Blogger firmasının bu hizmeti ücretsiz sunmaya başlamasıyla,

1999'dan bu yana yaygınlaşmaya başlamıştır. Belli başlı dört blog türünden söz edilebilir: 1. Kişisel bloglar, 2. Cemaat blogları, 3. Temasal bloglar, 4. Şirket blogları. Dünyanın en popüler blog siteleri arasında Blog-city, Blog spot, Weblogger ve Live Journal sayılabilir. Türkiye'de ise, 2007 Ocak rakamlarıyla sadece Blogcu.com sitesinde 70 binin üzerinde blog vardır.

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü, kullanıcıyı iletişim sürecine aktif olarak kattığı için, blogların anaakım medyaya alternatif olduklarını savunur. Örgüt blog faaliyetlerine destek verir ve bunu sistem eleştirisi, demokratik katılım ve muhalefet için halihazırdaki en uygun mecra olarak niteler. Örgütün, "Blog Yazarları ve Siber-İtaatsizler İçin El Kitabı" adıyla hazırladığı kitapçıkta, bloglar, geleneksel medyanın sınırlarının bittiği yerde başlayan bir alternatif medya olarak gösterilmektedir. Bu kitapçıkta, anaakım medyada engeller, dayatmalar ve yönlendirmelerle karşılaşan okur ve gazetecilere, tüm incelikleriyle blog sayfası hazırlamanın yolları öğretilmektedir. Örgütün en çarpıcı önerisi, baskıcı rejimlerde yaşayan okur ve gazetecilerin görünmez olmalarını sağlayacak, "invisiblog"dur. Bu sistemle yazarlar anonim hale gelmekte, kovuşturma ve cezai işlemlerden, tehdit ve sindirme girişimlerinden kendilerini koruyabilmektedirler. Kitapçığın giriş yazısını yazan Julien Pain, İranlı blog yazarı ve rejim muhalifi Arash Sigarchi'ye, kimliğini gizli tutmaya gerek duymadan gerçekleştirdiği blog faaliyetinden dolayı verilen 14 yıllık hapis cezasını örnek göstererek, invisiblog'ların faydalarının altını çizmektedir.

Pain yazısında, blogların, ülkelerinin medya örgütlerini sarstıklarını iddia etmektedir. Çünkü, blogları sıradan insanları aktif olmaya özendiren güçlü birer ifade özgürlüğü aracı olarak görmektedir. ABD'nde ve dünyada blog yazarlığının öncülerinden olan Dan Gillmor'un blog tarifine gönderme yaparak bu savını desteklemektedir: "İnsanlar tarafından, insanlar için yapılan, halka yakın gazetecilik". Ancak Pain, sundukları imkânlar gözardı edilmeksizin, bloglara ihtiyatlı yaklaşmak gerektiğini de eklemektedir. Ona göre sayılamayacak kadar çok blogdan hangisinin ciddi ve nitelikli araştırma içerdiği, hangisinin çerçöp sunduğunu ayırmak zordur (www.rsf.org, s. 5). Pain'in bu tespiti, Mark Glaser'ın, bir blog sayfasının saygınlık kazanabilmesi için haiz olması gereken özellikleri sıraladığı yazısıyla desteklenmektedir: 1. Özgün ve kişisel bir ses olmalı; 2. Sürekli ilgilenilip geliştirilmeli; 3. Okurla etkileşim içinde olmalı; 4. Doğruyu söyleyip iktidara karşı çıkabilmeli (www.rsf.org). Muhalifliği vurgulayan dördüncü özellik çoğu kez diğerlerinden daha fazla önemsenmektedir. Blog faaliyeti, anaakım medyaya bir alternatif, hatta giderek bir mücadele aracı olarak kabul görmektedir. Melissa Wall'un ikinci Körfez Savaşı'nı konu edinen blogları incelediği çalışması bunun bir örneğidir. Wall, Amerika'da blog yazarlığının ivme kazanmasının, hükümetlerin "terörizme karşı savaş" adı altında gerçekleştirdikleri işgallerle eşzamanlı olduğunu ifade etmektedir. Amerikan kamuoyunda anaakım medyaya duyulan güven, işgal dönemlerinde iktidarlara sorgulamaktan kaçındıkları izleniminin doğmasıyla sarsılmaya başlamıştır. Güven kaybının yarattığı boşluğu, bloglar doldurmuştur.

Wall'un anlatımıyla, Amerikan blog yazarlığı iki farklı mecrada gelişmiştir. Birincisi, anaakım medyanın iyileştirilmesi misyonunu üstlenen ve onun alternatifi olmaya niyetlenen blog siteleridir. İkincisi ise, medyadan beklenen nesnellik ve tarafsızlıktan çok, ayrık seslerin duyulmasını sağlamayı amaçlayan; içeriğin üretilmesinde izleyici katılımı ve müdahalesini cesaretlendiren ve tutarlı metinler yerine, belli bir bütünlükten uzak, fragmanlar denebilecek hikayeler anlatmayı yeğleyen sitelerdir (Wall, 2006: 111-113). İlk tür blog yazarlığının ses getiren örneklerinden biri, ABD'de gazeteci Dan Rather'ın, CBS haber editörü ve sunucusunun askeri kayıtlar hakkında verdiği yanlış bilgilerin açığa çıkmasına katkıda bulunarak, sunucusunun istifa etmesini sağlamasıdır. Yine bir grup blog yazarı, Amerikan Kongre üyesi Mark Foley'in yardımcılarını gönderdiği taciz mesajlarını yayımlayarak ortaya çıkarmışlardır (aktaran Saktanber, 2007). Blog yazarlığı tüm dünyada yaygınlaştıkça, teknoloji fetişizminin de etkisiyle, blogların "yeni bin yılın yazınsal alanını şekillendireceğini", anaakım medyadaki köşe yazarlarını tahtlarından edeceğini, hatta anaakım medyanın etkinlik alanını daraltacağını iddia eden blog yazarlarının sayısı artmaktadır. Bu iddiayı destekler biçimde Carroll, geleneksel medyada okurun, sesini ancak okur mektupları aracılığıyla duyurabildiğini ve bu mektupların da editör denetiminden geçerek yayınlanabildiğini; blogların ise çeşitli söylemler üretmeye elverişli, diyaloga dayalı bir medya ortamı yarattığını iddia etmektedir (aktaran Roger, 2006: 2).

Türkiye'de, hemen her alanda olduğu gibi, internet dünyasındaki yenilikler de, en az beş yıllık arayla takip edilmektedir. Nitekim, dünyada doksanlı yılların sonlarında dikkat çeken ve yaygınlık kazanan blog faaliyetinin, Türkiye'deki geçmişi ancak birkaç yıl öncesine dayanır. Türkiye'deki kısa tarihinde blog hizmeti, özellikle kişisel bloglardaki büyük artışla değerlendirilebilecek, yoğun bir ilgi görmüştür. Bu ilginin kaynağı, internet bağlantılarının yaygınlaşmış ucuzlaşmasının yanı sıra, anaakım medyanın yarattığı güven bunalımı ve tatminsizliktir. Ayrıca, kişisel ilgilere hitap edecek, yeterince tematik yayın bulunmaması da kullanıcıyı alternatif mecra arayışına yöneltmiştir.

Bir İlk Olarak Milliyet Blog

Türkiye'de, ulusal nitelikli bir gazete bünyesinde faaliyet gösteren ilk blog sitesi, Milliyet Gazetesi'nin Milliyet Blog sitesidir. Site, Haziran 2006 tarihinde hizmete girmiştir. Ocak 2007 itibarıyla, 1032 üyesi vardır. Gazete yöneticilerinin iddiasına göre, bu üyeler, yapılan 5 bin 332 başvuru arasından seçilmiştir.

Milliyet Blog'un internetteki tanıtım sayfasında site, "temalı" bir blog sitesi olarak sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırmanın gerekçesi olarak, "okurların bilgi ve deneyim sahibi oldukları alanlarda yazmaları" gösterilmektedir. Ancak, Milliyet Blog, kurumsal bir internet sitesi çatısı altında faaliyet gösteren, cemaat türü bir blog mecrası sayılabilir. Temalı bir site olabilmesi için, belirli bir konuya/türe ilgi duyan ve ona yoğunlaşan yazarların (örneğin sinema, müzik, otomobil, spor, v.b.)

bilgilerini, görüşlerini paylaştıkları, tartıştıkları bir platform olması gerekmektedir. Milliyet Blog'da yaklaşık on farklı kategoride yazan çok sayıda yazar vardır. Bunlar, (moderatör olarak adlandırabilecek) sayfa editörlerince koordine edilmekte, Milliyet Gazetesi'nin yayın ilkelerini belirleyen kurallar ve etik kodlara, ayrıca teknik düzenlemelere uyum göstermeleri sağlanmaktadır.

Milliyet Gazetesi'nin Milliyet Blog'u tanıttığı internet sayfasında, gazetenin Milliyet Blog hizmetini, okurlara gündem belirlemek ve e-günlük tutmak, bunları başkalarıyla paylaşma fırsatı sunmak için hayata geçirdiği beyan edilmektedir. Daha önce birçok gazete veya haber portalı, yorum sayfaları açarak, okurları aktif olmaya ve haberler ve yorumlarla ilgili yazmaya teşvik etmişlerdir. Bu deneyimden, okur olduğu kadar, yorum yazılan yayın organı da avantaj sağlamıştır. Okurlar, haber üretim sürecine katılma ve görüşlerini ifade etme/paylaşma imkânı elde ederlerken, yayın organları da, okurlarının kendilerinden beklentilerini belirlemiş, yeni bir etkinlik alanı yarattıkları için geçmişe kıyasla daha geniş okur ilgisine sahip olmuşlardır. Ayrıca, editöryal denetim ve sansür bir yana bırakılırsa, okurunu aktif hale getiren yayın organı olarak, medya dünyasında farklılık arz etmişlerdir. Yorum sayfaları, gazetenin yayın politikası doğrultusunda, hâkim söylemi yeniden üreten birer sözde tartışma platformu olarak, çokseslilik yerine, çoğunluğun faşizmine hizmet etmişlerdir¹. Okurlarına sürekli yazarı olma imkânı sunan Milliyet, bu girişimiyle, hem dünyada giderek yaygınlaşan ve popüler bir açılımın Türkiye basınındaki ilk uygulayıcısı olmuş hem de okurunu, yazarı haline getirerek gazete-okur ilişkisine farklı bir boyut katmıştır. Okurunu, blog yazarı olmaya teşvik ederek çeşitli kategorilerdeki yazılarıyla ona bir tür köşe yazarlığı, "Ben Bildiriyorum" başlığı altında muhabirlik yaptırmış, mesaj ve yorum alışverişiyle de bir cemaat olmalarını sağlamaya çalışmıştır.

Bu çalışma için 44 Milliyet Blog yazarı ile e-posta aracılığıyla görüşmeler yapılmıştır. Blog yazarlarının kişisel blog sayfalarında elektronik posta adresleri bulunmadığı için onlarla iletişim kurmak oldukça zahmetli olmuştur. Tek iletişim yolu, "Mesaj bırakın" üstbaşlıklı kutucuğa tıklayarak blog yazarına mesaj göndermektir. Öte yandan, bu kutucuğa elektronik posta adresi yazmak/eklemek, Milliyet Gazetesi tarafından engellendiği için, blog yazarlarıyla bağlantı kurmak, yazarların bir kısmının iyi niyetli çabalarıyla mümkün olabilmıştır².

Görüşülen yazarlardan 16'sı kadın, 28'i erkektir. 25'i üniversite mezunudur. Eğitim seviyesi en düşük yazar lise mezunudur. Görüşülen kişilerin beyan ettikleri demografik özelliklerin doğruluğunu sınamak imkân dışıdır. Hele ki, görüşme yüzyüze değil de sanal ortamda gerçekleştirildiğinden, görüşülen kişinin cinsiyeti ve yaşını kestirmek bile mümkün değildir. Bazı yazarların sayfalarına koydukları

¹ Bu tartışma için Bkz Şenol-Cantek, F. (2007), "Okurunun Gazetesi/Gazetesinin Okuru, Hürriyet'in Yorum Sayfası Üzerine", *Toplum ve Bilim*, Sayı: 109.

² Görüşme yapılan yazarlar, isimden ve çalışılan kurumdan yola çıkarak araştırmacıların e posta adreslerine ulaşabilmiş ve sorulara yanıt vermeye hazır olduklarını bildirmişlerdir.

fotoğraflardan iz sürmek bir sağlama yapma imkânı yaratabilirse de fotoğrafları oraya yerleştirenler yine yazarlar olduğundan bu görsel verilerin de yanıltıcı olması ihtimali her zaman vardır. Yine ayrıca, Milliyet Blog yazarı olma talebi değerlendirilirken, Milliyet Gazetesi başvuranlardan demografik özellikleri ve kimlik bilgileriyle ilgili hiçbir resmi belge talep etmemektedir. Blogların çoksesseliliğe ve katılımcılığa teşvik eden, muhalif ve eleştirel bir tavrı destekleyen bir platform olma özellikleri, yazarların gerçek kimliklerini saklama arzularını doğallaştırmaktadır. Ama Milliyet Blog'un bir anaakım medyaya bağlı bir mecra olarak blog faaliyetine muhalif bir perspektiften bakmadığı da hatırlatılmalıdır. Dolayısıyla Milliyet Gazetesi'nin, beyan edilen bilgilerin kurmaca olma ihtimallerini hesaba katması gazetenin blog yazarı kadrosunun eğitim seviyesi yüksek, büyükkentli ve itibarlı mesleklerle sahip bir kesimden oluştuğu konusunda iddialı olmaması gerekmektedir. Blog yazarlarının beyanları doğru olsa bile Milliyet'in ısrarla altını çizdiği bu yüksek eğitilmiş yazar profili, gazetenin blog hizmetini çoksesselilik adına kullanmaktan yana olmadığı, aksine seçkin kesimin sesini duyuran bir mecra olarak işlev görmekten rahatsızlık duymadığının göstergesidir.

Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda yapılabilecek saptamalardan ilki, blog yazarlarının aynı zamanda, sadık birer gazete takipçisi olmalarıdır. Özellikle bir köşe yazarının müptelası olan, yazarla birlikte gazete bile değiştiren bir okur, salt onun bakış açısından da olsa gündemi, siyaseti, toplumsal gelişmeleri takip edegelmiştir. Bu okurun çevresinde olup bitenlere karşı duyarlı olma ihtimali, herhangi bir yayını düzenli olarak takip etmeyenlere göre çok daha yüksektir. Tiryakisi olunan gazete, çoğunlukla da gazetenin bir yazarı okurunu, toplumsal hayata daha aktif katılmaya ve kimi zaman yazı yazmaya, bunun da ötesinde, yazarlık bir okur kitlesine sahip olmaya özendirir. Robin Roger, gazete bloglarının cemaat duygusu oluşturmadaki rolünü incelediği çalışmasında, blog yazarlarıyla yaptığı görüşmelerden şu sonucu çıkarmıştır: Daha sık olarak websiteleri ziyaret eden, blogları okuyan ve blog yazan kesim, aynı zamanda sıkı birer gazete okurudur da... (2006:41). Bu çalışma kapsamında görüşme yapılan 44 kişinin blog yazarlığı öncesi medyaya yönelik ilgileri sorgulandığında, Roger'ın bulgularını destekler bir sonuç ortaya çıkmıştır. Görüşülen blog yazarlarının çoğu, gazetesiz bir hayat düşünemeyen tutkulu, aynı zamanda blog faaliyeti yaygınlaşmadan önce gazetelere okuyucu mektubu gönderen, yorumculara eleştirilerini yazan etkin okurlardır. İnternetin sunduğu olanaklar ve alternatifler ortaya çıkmadan önce sadece kağıt üzerinde kalan bu bağımlılık ilişkisi, internet gazeteciliğinin yaygınlaşması ve bilgisayar donanımlarının ucuzlamasıyla birlikte sanal ortama da taşınmıştır.

"Gazeteleri"ne tutkuyla bağlı Milliyet Blog yazarlarının, gazetesiz kaldıklarında/kalmaları ihtimalinde hissettikleri/hissedecekleri şey, "eksiklik"tir. Bu eksiklik, yaşamsal fonksiyonlardan birinin sekteye uğraması, örneğin konuşamama, yürüyememe gibi bir engelle karşılaşmaya benzetilmektedir. Blog yazarlarından A.D. Hanım bu eksikliği, "yemek yememiş, su içmemiş gibi" diye

tanımlamaktadır. Gazetesiz kalmanın yaratacağı boşluk, gazeteden elde edilen faydanın toplumsal ve gündelik hayatta gazete okuru/bireyi sağlayacağı gücün kaybedilmesinden doğan boşluktur: Arkadaş grubu içinde söyleyecek sözü olmamak; gelişmelerden haberdar olmadığı için değişime ve tehlikelere karşı hazırlıklı olmamak; tiryakisi olunan bir yazar/yorumcunun sunacağı hazdan mahrum kalmak; gündelik hayatı idame ettirebilmek için gerekli kimi malumata (nöbetçi eczaneler, altın ve döviz kurları, televizyon programları ve kültür-sanat etkinliklerini gösteren sayfalar) ulaşmamak gibi.

Bu "eksiklikler" içinde en çok vurgu yapılan ilkidir. Örneğin, İ.T. Bey, gazete okumadan geçireceği bir gün veya hafta süresince "kendini ıssız bir adada gibi hissedecek"tir. V. Hanım "ülkede büyük ölçekte neler konuşulduğunu kaçırarak"tır. S. A. Hanım kendisini "toplumdan uzaklaşmış hissedecek"tir. T. B. Bey "birisinin okumadığı veya duymadığı bir haberden bahsedecek diye tedirgin olacak"tır. Hatta "gündemi takip etmiyor gibi görünmekten utanacak"tır. Ö. D. Hanım kendisini "kültürsüz ve dünyadan bihaber hissedecek"tir. M. G. Bey "dünyanın kendisi olmadan bir asır döndüğüne ve kendisinin bu mesafeyi katetmek zorunda olduğuna inanacak"tır. G. S. Bey ise "hayatı ıskaladığını" düşünecektir.

Bu verilerden yola çıkarak, düzenli gazete okumanın bir toplumsallaşma aracı olduğunu iddia edebiliriz. Her ne kadar okuma edimi bireysel bir edimse de, bireyin gazete okuduğu zaman dilimi aynı zamanda dünyayla karşılaşma anıdır. Gazete okuma okurun zihinsel dünyasını zenginleştirir, okuru çoğaltır. Bu karşılaşma anı, okunan gazetenin ideolojik perspektifiyle sınırlı ve malul olsa da, medya okur-yazarlığı melekeliyle donanmış olduğu durumlarda okur kayıtsız şartsız bu perspektife teslim olmayabilir. Ayrıca takip edilen gazetenin okura sunduğu veriler ve önerdiği ideolojik yaklaşım, onun sosyal hayatta bir kimlik kazanmasında da etkili olabilecektir. Hangi gazetenin tercih edildiği bile, kişinin ideolojik yönelimi ve zihniyet kalıpları hakkında fikir vericidir. Örneğin, görüşülen Milliyet Blog yazarları, gazeteleri düzenli takip ederek, söyleyecek sözü olan, olayları yorumlayabilen, taraf tutabilen, bilgi sahibi olan vatandaşlara dönüşüklerine inanmaktadırlar.

Milliyet Blog yazarlarından bazıları, okudukları gazeteleri tarif ederlerken, bir aşk-nefret ilişkisine gönderme yapmaktadırlar. Örneğin R.Ü. Bey "gazetesizliğe en fazla üç gün dayanırım ama okuyunca da yine sinirlenirim" demektedir. A.B. Bey bir süre gazete okumayarak "dinlenmeye çalışsa da", okumadan durmadığını belirtmektedir. Gazeteden bir süreliğine uzak durmaya iten etken, gazetenin temsil ettiği yayın grubunun ideolojik angajmanı olabileceği gibi, her gün gazete sayfalarında karşılaşılan, ülkenin ve dünyanın geleceğine dair karamsar tablo, kaza, gasp, tecavüz, cinayet vb. can sıkıcı haberler veya köşe yazarları/yorumcuların muktedirlerden yana tavırları olabilmektedir. İlginç olan, bütün bu olumsuzlukların okuru gazetesinden uzun vadede vazgeçmeye yöneltememesidir. Gazete aracılığıyla toplumsallaşma beklentisi, görüşülen

kişileri "ilkelerinden saparsa gazetemi değiştiririm" demelerine rağmen yayın politikasını eleştirdikleri gazetelerini satın almayı/okumayı sürdürmeye yöneltmektedir. Bu da göstermektedir ki okur, gazetesinin yayın politikası ile yayın ilkelerini birbirinden ayrı olgular olarak görmektedir. Özellikle 90'lı yıllardan itibaren gazetelerin farklı siyasal görüşlere sahip köşe yazarlarıyla çalışması, manşetle uyumsuz/muhafız bölümlere yer verilmesi bu ayırımın kabullenilmesini kolaylaştırmış gözükmektedir. Bazen sadece bir yazar, (en çok referans verilenler Hürriyet'ten Emin Çölaşan, Vatan'dan Mine Kırıkkanat'tır) okurun, ilkelerinden saptığını düşündüğü bir gazeteyi almayı sürdürmesini sağlamaktadır.

Görüşülen 44 Milliyet Blog yazarından kayda değer bir bölümü de gazete okumadan geçirecekleri bir zaman diliminin kendilerini fazla, hatta hiç etkilemeyeceğini vurgulamışlardır. Buna gerekçe olarak da, gündemi takip etmek konusunda doğacak boşluğu öncelikle televizyon, ardından internet veya radyo ile kapatabileceklerini göstermişlerdir. Bu kesimi gazete okumaya yönelten temel etkenin gündemi takip etmek olduğu anlaşılmaktadır. Gündeme ilişkin bilgilerin hangi kaynaktan edinildiği önem arz etmemektedir. Benzer biçimde, bu gruba girenlerin sadık okuru oldukları bir gazete yazarı da yoktur. Hemen her büyük gazetenin (hatta az tirajlı veya yerel gazetelerin bile) web sayfası olduğundan, takip edilen gazete, ana hatlarıyla ve ihtiyaç duyulan güncel haberlerle, internet bağlantısı olan her okurun kolayca ulaşabileceği mesafededir.

Gazetesiz geçirecekleri sürede herhangi bir eksiklik hissetmeyeceklerini belirten blog yazarları, aynı zamanda gazetelerini kağıt üzerinden ve ellerinde tutarak okumaktan haz alan ilk gruptan ayrılmaktadırlar. İkinci grup, basılı gazeteyi "antipatik" ve "zahmetli" bulmaktadır. Kulaklardaki kağıt hışırtısı, parmaklardaki mürekkep lekeleri, gazete sayfalarını açarken kollardaki yorgunluk ve bütçeye ek bir yük getirmesi basılı gazeteden kolaylıkla vazgeçmelerine sebep olmuştur. İlk grup da, neredeyse aynı gerekçelerle, internet bağlantıları olduğu halde basılı gazeteden vazgeçemeyeceklerini ifade etmişlerdir. Basılı gazetenin sayfalarını çevirirken çıkardığı hışırtı, yatarak veya ayakta olsun, istenilen mekanda ve pozisyonda okunabilirliği, alışıldık sayfa düzeninin yarattığı aşinalık hissini verdiği keyif, mürekkep kokusu ve hatta lekeli bile bu gruptaki okur için cezbedici olmaktadır. Bu okur türü, "gazetesi"nden, gündemini belirlemesinin dışında bir şeyler bekleyen okurdur. Görselliğin hâkim olduğu bir çağda, hala yazılı kültüre bir yanıyla bağlı olan, beğendiği köşe yazarını, gerçekten de sayfanın köşesinde, spor haberlerini arka sayfalarda, ekonomi haberlerini ortada ve "üçüncü sayfa haberleri"ni, bu haberlere adını veren sayfada bulmak istemektedir. Şaşırtıcı olan, bu iki grup arasındaki dağılımın, yaş, cinsiyet, eğitim, meslek gibi değişkenlere bağlı olmamasıdır. İki farklı tür yanıt veren, iki okur grubu, demografik özellikleri itibarıyla birbirlerine benzemektedirler. Ancak bu özelliklerin gerçekliği konusunda şüphe duyduğumuz için sağlıklı bir değerlendirme yapmak mümkün değildir.

Milliyet Blog yazarları, gazete okuma pratikleri açısından bir ölçüde

farklılaşsalar da, kendilerini blog yazarı olmaya yönelten etkenler açısından, bazı istisnalar dışında ortak paydada birleştikleri söylenebilir: yazmaya yönelik tutkuları ve yazdıklarını paylaşma, seslerini duyurma istekleri. Blog faaliyetini tanımlayan niteliklerden olan e-günlük olma vasfı, blog yazarını daha üretken, daha sebatkar hale getirmekte ve yazarak yazma yeteneğini geliştirmesine fırsat tanımaktadır. Sayfasını güncellemek ve ilgi çekmesini sağlamak için her gün, en azından iki üç günde bir blog sayfasına bir yazı girmek durumunda olan blog yazarı, Milliyet Blog editörlerinin de müdahalesiyle, yazım hatalarını görme şansına sahip olmaktadır. Milliyet Blog'un editoryal kadrosunun blog faaliyetine belki de en olumlu katkısı budur.

Öte yandan, görüşülen blog yazarları, editörlerce "üretken ve nitelikli" bulunan yazarların yazılarının Milliyet Blog sayfasının banner'ında sürekli döndüğünü³, cumartesi ekinde yayınlanabildiğini, dolayısıyla daha çok geri besleme aldığını söylemektedirler. Bunun için Milliyet Blog yazarları, blog yazıları için kayda değer bir zaman dilimi ayırmaktadırlar. Üretkenlik nicelikle ölçülebilirken, niteliğin, kolay okunan, moda olan konularda veya gündemdeki olaylara ilişkin yazılmış, çarpıcı fotoğraflarla süslenmiş, gazetenin yayın politikasına ters düşmeyen, ideolojik bağlantılarını maharetle gizleyen yazarlarca yazılmış yazılara layık görüldüğü, kısa bir araştırma ile anlaşılmaktadır. Ancak ilerde yeniden irdeleneceği gibi, blog yazarlarının çoğunun konuyla ilgili şikayetleri, hatta seçimin böyle yapıldığından haberleri yoktur.

Görüşme yapılan yazarlardan Milliyet Blog sayfasında öne çıkanlar başta olmak üzere, neredeyse tümü, kendilerine bir okur kitlesi ve yazarlık payesi atfetmektedirler. Okur sayılarını editörlerce sayfalarına gönderilen sayısal verilerden ve bırakılan mesajlar ile yazılan yorumlardan takip etmektedirler. Yazarlık payesini ise okur sayıları başta olmak üzere, yazma yeteneklerine ve bilgi birikimlerine duydukları güven, Milliyet'in cumartesi ekinde birkaç kez yazılarıyla yer almış olmaları ve Milliyet'in onlara bu cesareti vermesi sayesinde kendilerine layık görmektedirler.

Blog faaliyetinin ne olduğunu tam olarak bilmeden, sırf yazma arzularını tatmin etmek için Milliyet Blog yazarı olan bu kişiler için cesaretlendirici ve yönlendirici olan önemli bir etken de, Milliyet'in yüksek tirajlı ve itibarlı bir gazete olmasıdır. Yazarlık hevesini doyuracak mecraı açan büyük bir gazete olduğu için, birçok blog yazarı uzun vadede Milliyet'in köşe yazarlarından biri olma niyet ve beklentisine de sahiptir. Blog yazarlığının tüm dünyada yeni bir gazetecilik türü olarak kabul görmesi, yükselen bir değer olması ve anaakım medyaya alternatif gösterilmesi, bazı Milliyet Blog yazarlarının köşe yazarlarının çoğunda rahatsızlık yarattıklarını, onların kendilerini rakip olarak gördüklerini düşünmelerine zemin hazırlamıştır. Birçoğu, faal köşeyazarlarını, basit ve ajite edici konular seçip,

³ Blog yazarlarının, bazı yazarları öne çıkardığı ve eşitsizlik yarattığı gerekçesiyle eleştirdikleri bu uygulama, 2007'nin başlarında sona erdirilmiş, ancak kısa süre sonra yeniden başlatılmıştır.

bunları özensizce kaleme alan, sırf şöhretli veya üst sınıf mensubu oldukları için piyasada var olmaya devam eden, yeteneksiz ve duyarsız kişiler olmakla suçlanmaktadır.

Blog yazma faaliyeti, okuru aynı zamanda yazar olmaya teşvik ederek ve ona bu yönde çeşitli imkânlar sunarak, çoğulcu ve katılımcı bir iletişim sürecine katkıda bulunma potansiyeli taşımaktadır. Bloglar, yıllardır yazma isteği duyup, nerede ve nasıl yazacağını bilemeyenler ile iletişim sürecine yazar olarak dahil olmak aklından bile geçmeyen kişilere bir mecra sunmuştur. Web sitesi oluşturmaktan farklı olarak blog yazarlığı, internet bağlantısı dışında herhangi bir ücret ödmeden, kayıt sürecinde teknik zorluklarla ve karmaşık bir prosedürle karşılaşmadan, ilgi duyulan bir kategori seçerek dahil olunacak bir yazarlık deneyimidir.

Yazarlık faaliyetini daha pratik biçimde ve potansiyel bir okur kitlesi vaad eden bir mecrada icra etmek imkânı ortaya çıkınca, insanlar kendilerinde böyle bir yeteneğin var olduğuna inanmaya başlamışlardır. Bu anlamda, blogların bir işlevi de yazarlarını, kimi zaman, yeteneklerinin ve kapasitelerinin var olandan daha fazla olduğuna inandırmasıdır. Görüşülen Milliyet Blog yazarlarının çoğunda, sahip oldukları kültürel sermayeyi ve yazarlık yeteneklerini abartma ve övünç malzemesi yapma yönünde bir eğilim vardır. Bunun yanı sıra, Milliyet Gazetesi'nin çatısı altında yazıyor olmak, kendilerine kanaat önderi olan bir köşe yazarı, bilgi ve birikimlerinden yararlanılacak bir guru ve dertlere derman bulacak bir "Gönül Abla" kimliği vehmetmelerine neden olmuştur.

Neden Blog Yazarı Olunur?

Görüşülen Milliyet Blog yazarlarını blog hazırlamaya yönelten etken, temelde yazma ve yazdıklarını paylaşma arzusu olmakla birlikte, bunun birkaç farklı veçhesi vardır. İlki, H.E.A.M. Bey gibi, "toplumun eksik bilgilendirildiği düşüncesinde olan" blog yazarlarının oluşturduğu gruptur. Bunlar kendilerini "halk kitlesi"nin dışında/üstünde tutmakta, onları eğitip, yönlendirme misyonunu üstlenmektedirler. A.H. Bey nasıl ki "zengin olan zekatını ihtiyacı olana vermeliyse, bilgi ve deneyime sahip olanın da bunu ihtiyaç duyanla paylaşması gerektiği"ne inanmaktadır. Ö.S.Ç. Bey daha farklı bir yaklaşımla, hitap ettiği okur kitlesini, "yurttaşlar" olarak adlandırıp, "onların uslarına yeni bir şeyler katarak takdir edilmeyi" arzuladığını belirtmektedir. Er. T. Bey "kişileri eğitmek isteğiyle" blog yazdığını lafı dolandırmadan ifade ederken, aynı şeyi daha meydan okuyucu ve mağrur bir ifadeyle, O.A. Bey yinelemektedir: "diğerlerine göre her konuda daha deneyimli, birikimli olduğunu hissettiğinden, kendini ispat etmek amacıyla" yazmaktadır. G. B. Bey birikimlerini aktarmanın ötesinde, okurunu etkileyip toplumsal dönüşüme katkıda bulunmak gibi somut bir sonuç arayışındadır.

Yazma eylemine daha mütevazı beklentilerle yaklaşanlar başka bir grubu

oluşturmaktadırlar. Örneğin T.I. Hanım "sanal ortamda sesini duyurup düşüncelerini paylaşmakla" yetinmektedir. Ş. Ö. Hanım "canı istediğinde yazabileceği bir yer arayışında" olduğundan Milliyet Blog yazarlığına başlamıştır. V. Hanım "yazmayı, iletişimi seviyor" olmasını gerekçe göstermiştir.

Üçüncü bir grup da, gelecekteki yazarlık kariyerleri için Milliyet Blog'u bir sıçrama tahtası, yeteneklerini geliştirdikleri bir mecra olarak görenlerdir. Örneğin A.S. Bey blog yazarı olmasını "yazı aşkı" yanında, "takdir edildiğini görme isteği"ne de bağlamaktadır. Milliyet Blog editörleri ve okurlarından yoğun ilgi gördüğünü, bazı yazılarının gazetede de yayınlandığını, bunların "kitap ve köşe yazarlığı yapma umut ve arzusunu canlı tuttuğunu" belirtmektedir. Ö.D. Hanım "gazeteciliğe duyduğu merakın" itkisiyle Milliyet Blog yazarı olmuştur. Görüşme yapılmayan ama blog sayfaları incelenen yazarlar arasında da, "yazar aday" veya "yazar" olduklarına inananların sayısı çoktur.

Anlaşılabileceği üzere yazarlar içinde "keşfedilmemiş yetenek" olduklarına inanan, iddialı ve özgüvenli olanların sayısı, önüne geçilmez yazma tutkularını hayata geçirebilecekleri bir mecra bulmanın tatminiyle yetinenlerden fazladır. "Best seller kültürü" adını verebileceğimiz bir anlayışın hâkim olduğu çağımızda, yazarlık şöhret olabilmek hem çok kolay, hem de çok zordur. Türkiye özelinde ele alacak olursak, yazarlık starlık derecesinde bir şöhrete sahip olmak yakın döneme kadar imkân dahilinde değildi. Doksanlardan itibaren medya aracılığıyla olağanüstü önem kazanan görsel kültür, hem okuma faaliyetini kolay okunur ve gündelik konuları ele alan metinlerle sınırlandırdı, hem de bu tür metinlerin yazarlarını şöhret yaptı. Ya da medya aracılığıyla zaten şöhret olanları bu tür metinler de üretmeye yöneltti. Öte yandan da, medyanın ilgisine mazhar olamayan yetenekli yazarlar az ama istikrarlı satan "iyi edebiyat"ın, kaliteli araştırmalar da üniversitelerin dar okur cemaatlerine hapsedildi. Bu metinlerin yazarları ne şöhret ne de yazdıklarıyla hayatlarını idame ettirecek kadar gelir elde edebildiler.

Konumuza geri dönecek olursak, sözünü ettiğimiz "best seller kültürü", Milliyet Blog yazarlarının yazı konularını ve üsluplarını da belirlemektedir. Popüler olma arzusuyla yazarlar, en fazla tıklanacağını tahmin ettikleri konuları bilinçli olarak tercih etmelerinin yanında, kısıtlı bilgi birikimlerinin ve medyanın da yönlendirmesiyle dahil oldukları "ortalama"nın konforunun sağladığı güven ve rahatlıkla okuması kolay, cezbedici ve hâkim söylem tarafından belirlenen gündeme dair temalara ağırlık vermektedirler. Sayfa editörleri de bu yönelimi teşvik etmektedir. Bir tıklanma fazla almanın avantaja dönüştüğü ticari yayıncılıkta, bazen sansasyonel bir başlık bile metne, dolayısıyla gazeteye tiraj kazandırabilmektedir. Bu sistemde metnin okunmasına bile gerek yoktur. Başlık veya ona eşlik eden görsel malzemenin cazibesine kapılıp metne tıklanması beklentileri karşılar. Blog yazarlarının yazı konularını belirleyen kategoriler bu amaca da hizmet etmektedir.

Yazarların Milliyet Blog'da kendilerine blog sayfası oluştururken, önerilen çok sayıda kategoriden birini seçmeleri gerekmektedir. Görüşülen blog yazarları, genellikle kapsayıcı olduğunu ve çok okunacağını düşündükleri kategorileri tercih etmişlerdir. Bu nedenle, "Gündelik Yaşam" kategorisi ilk sıralarda yer almaktadır. "Aşk-evililik" bunu izlemektedir. Kapsayıcı bir kategori seçen yazar, ilgilendiği pek çok farklı konuyu bu başlık altına sığdırabileceği için, sürekli bir tanımlama arayışı içine girmekten kurtulmuş olacaktır. Kapsayıcı kategori arayışının karşıtı olarak, bazı yazarlar özgül ve öznel sorunların yönlendirmesiyle kategori tercihi yapmışlardır. Örneğin L.B. Bey "Türkiye için mortgage'ın hayal olduğunu düşündüğü ve siyasilerin bu konudaki yalanlarına katlanamayacağına karar verdiği için" "Mortgage" kategorisini seçmiştir. N. Y. Hanım "sivilcelerle başının dertte olduğu bir dönemde" "Sağlık" kategorisini tercih etmiştir. H.K.Ö. Bey Mickey Spillane'in ölümünün ardından okuduğu ilginç hayat hikayesi kendisini çok etkilediği için ilk yazısını Hammer'le ilgili yazmış ve kategori olarak da "Edebiyat"ı seçmiştir. Kapsayıcı kategori tercih edenler, blog yazarları arasında daha iddialı ve üretken olanlardır. Diğerleri, blog yazarlığına kişisel ilgilerini benzerleriyle paylaşmak için başlıyanlardır.

Kapsayıcı kategoriler arasında "Aşk-evililik" kategorisi, görüşülen kişilere göre, en çok yazılan ve okunan, ayrıca en çok polemik yaratan kategorilerdendir. Milliyet Blog sitesinin banner'ında en çok dönen yazıların da bu kategoridekiler olduğu göz önünde tutulursa, Milliyet Blog editörlerinin bu kategoriyi, siteyi sürükleyen lokomotif olarak değerlendirdikleri söylenebilir. Blog yazarları arasında bu kategoriyi, "yaşamın temeli aşktır" iddiasıyla savunanlar bulunmakla birlikte, yazıların içeriğine de gönderme yaparak magazin ve depolitize edici nitelikte görerek eleştirenler de vardır. İlk gruptan A.Ü. Hanım "Aşk-evililik" kategorisindeki yazıları küçümseyen ve gereksiz bulanları, "aşk hayatlarında mutsuz olanlar" olarak tanımlamaktadır. Ayrıca Hıncal Uluç'un da bu tür yazılar yazdığını hatırlatarak, "Şimdi onu da mı küçümseyecekler?" diye sormaktadır. A.Ü. Hanım'ın referans olarak Hıncal Uluç'u göstermesi, Uluç'un, Milliyet Blog yazarlarının da ortak referans noktası ve köşe yazarlığında kendini kanıtlamış biri olduğunu düşünmesinden kaynaklanabilir. Ö.D. Hanım Milliyet Blog'un daha geniş bir okur kitlesine ulaşabilmesi için bu tür yazılara ihtiyaç duyduğunu, M.T. Bey de bu kategoriye sınırlama getirmenin veya kaldırmanın, bir "paylaşım platformu" olduğunu düşündüğü Milliyet Blog'un ilkelerine ters düşeceğini savunmaktadır. Ö.S.Ç. Bey, bu kategoriye karşı çıkanların, "blog mentalitesini çözemediklerine" hükmetmektedir. Ö.S.Ç. Bey'in bu itirazı, blog yazarları arasında blogun amaçları ve varlık nedenleri hakkında bir uzlaşma olmadığı da göstermektedir.

Nitekim, Milliyet Blog'un en politize bloglarını yazan T.B. Bey, "Aşk-evililik" kategorisindeki yazıları en çok kadınların okuduğunu ve bu yazıların geniş bir okur kitlesinin olduğunu belirttikten sonra, bu ilginin "toplumun portresini çizdiğini" savunmaktadır. Milliyet Blog editörlerine, "habercilerle magazincileri ayırın!" çağrısı yaptığını, ama yanıt olarak, "çeşitliliği koruma zorunluluğunda olunduğuna"

dair bir elektronik posta aldığını söylemektedir. T. B. Bey'in editörlerden haberciler-magazinciler ayrımının yapılmasını talep ederken, tam olarak nasıl bir beklenti içinde olduğu belli değildir. Ama en azından kendisini "haberci" olarak isimlendirdiği kategoriye koyduğu, "haberci"liği de sadece gazetecilik pratiği olarak değil, ülke gündemini belirleyen/değiştiren siyasi, ekonomik, diplomatik ve kültürel konularda kalem oynatmak, eleştirilerde bulunmak, okuru "bilinçlendirmek" olarak gördüğü ortaya çıkmaktadır. T.B. Bey'i blog sayfası hazırlamaya yönelten etken, "Kral Çıplak! deme isteği"dir. T.B. Bey "kralın sadece çıplak değil, aynı zamanda eğitimsiz, hasta, çökmüş, aldatılmış, tecavüze uğramış ve sindirilmiş durumda" olduğunu düşünmektedir.

A.S. Bey de benzer bir yaklaşımla, "Aşk-evlilik" kategorisine rağbetin çok olmasının, "kendisi gibilerin en derin yarası olduğunu" belirtmektedir. A. S. Bey Milliyet Blog'da en çok değinilen ve kendisinin olabildiğince uzak durmaya çalıştığı konuları sıralamaktadır: "Atatürk, din, futbol, ucuz aşk-meşk, televizyon dizileri, ucuz politika". A.S. Bey Milliyet Blog'un gündemini meşgul ettiklerini düşündüğü bu tür yazıları (örneğin, "Dans etmek de Atatürkçülüktür", "Hangi burç nasıl sevişir?") eleştirirken, Milliyet Blog cemaatinin birlik duygusunun sekteye uğradığı noktalara da işaret etmektedir. T.B. ve A.S. Beylerin politik olmadığını düşündükleri yazıları ve onların yazarlarını eleştirirken, dolaylı olarak yaptıkları "politiklik" tarifi, daha çok toplumun altyapı kurumlarını ve idare mekanizmasını konu edinmek üzerine kuruludur. Ama bu tarifin içinde hâkim söyleme yönelik eleştiri ve kayda değer bir muhalefet potansiyeli barınmamaktadır. Çoğunluk faşizmine dönüşebilen değer yargılarını paylaşmaktadırlar. Öte yandan, özel olanın da politik olduğuna inanmamaktadırlar. Bu sebeple, aşk-evlilik üzerine yazıları küçümsemektedirler.

Görüşülen blog yazarlarından bir bölümü, sayfa oluştururken kategori tercihinde bulunmanın ve daha sonra da yazılan yazıları bir kategoriye dahil edip yayınlama zorunluluğunun, yazma özgürlüklerini kısıtladığını düşünmektedirler. Bazı yazıların editörlerin müdahalesiyle kategori değıştirmesi de şikayet edilen sorunlardan biridir. G.S. Bey, editörlerin mesleki ve kültürel zaaflarını vurgulamak için, kategorilendirme sürecinde yaşadığı ilginç bir deneyimi aktarmaktadır. İçinde Zidane'nın adı geçiyor diye, yoksullukla ilgili bir yazısı editörlerce "Futbol", diğer bir yazısı da geçtiğimiz bayram işlenen seri cinayetlerden bahsediyor diye "Bayramlar" kategorisine yerleştirilerek yayınlanmıştır.

"Aşk-evlilik" kategorisine yöneltilen eleştiriler, tanıtım sayfasında Milliyet Blog'un e-günlük olarak adlandırılmasına yöneltilen eleştirilerle benzer argümanlara dayanmaktadır. Bloglar, sürekli güncellenmeleri ve yazarlarının kişisel dünyalarını diğer internet ortamlarına göre daha yoğun yansıtmaları sebebiyle, ortaya çıktıklarından beri, tüm dünyada e-günlük olarak adlandırılırlar. Ancak Milliyet Blog yazarlarının bir bölümü, günlük adlandırmasını sadece günlük tutma pratiğinin işaret ettiği mahremiyet ve romantizm ile bağdaştırmaktadırlar.

Bu sebeple "Aşk-evlilik" kategorisine kişisel deneyimlerini yazan ve mahrem dünyalarını açan Milliyet Blog yazarları onları rahatsız etmektedir. Bu farklılık, Milliyet Blog yazarlarını, "köşe yazarları" ve "günlük tutanlar" olarak iki farklı kategoride değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. İlk kategoridekiler, ülke ve dünya sorunlarıyla daha çok ilgilenenlerdir. Bunların kullandıkları dil, soyutlamalara daha fazla yer veren, sofistike bir dildir. İkinci kategoridekiler, duygusal dünyalarına, karşı cinsle ilişkilere/ilişkilerine yazılarında ağırlık verenlerdir. Bunların kullandıkları dil okumayı kolaylaştıran yalın bir dildir. Konularıyla müsemma, romantik bir üslupları vardır.

Örneğin, G. S. Bey Milliyet Blog'u "gerçekten de bir günlük gibi kullanan, özel hayatını, sıradan konuları yazan" blog yazarları olduğunu söylemektedir. A.B. Bey günlük tarzı yazanların "beğenilmek ve kabul görmek kaygısı"nın galebe çalmasıyla, "mahremiyet kaygısını" bir yana bıraktıklarını düşünmektedir. "İnsanların anlatacak fazla bir şeyleri olmadığı ama kırılan kalplerine sahte merhemler aradıkları için" günlük tarzı yazılar yazdıklarını söylemektedir. H. K.Ö. Bey "günlük tutmanın yalnız olanların ya da birisinin kendisini keşfetmesi için olta atanların işi" olduğunu düşünmektedir. A. D. Hanım günlük tarzı yazılar yazmanın, "oraya yazılanları magazinleştirdiğini, yazının ve dilin dejenere olacağını" düşünmektedir. Ona göre, "Blogların misyonu, halka sorgulama ve dil uzatma yetisi kazandırmak olduğu için", günlük tarzının bunu engelleyeceğine inanmaktadır.

Sansür: Hırsız Bekçi Yap!

Milliyet Gazetesi, internet sayfasında Milliyet Blog'u tanıtırken, "Gündem Sizensiz" ifadesini kullanarak gazetecilik pratiğinin temel işlevlerinden biri olan gündem belirleme ayrıcalığını blog yazarlarına da vaad etmektedir. Gündem belirleme işlevi, Lippmann'ın insanların dış dünyayı anlamlı hale getirebilmeleri için ihtiyaç duydukları anlam haritalarını medya yardımıyla oluşturmaları savında temelini bulur. Medyanın "sınırlı etkileri" görüşünden, "güçlü etkiler" savına bir geri dönüş sayılabilecek gündem belirleme tartışmaları, kısaca, insanların ne düşüneceklerini değilse de, ne hakkında düşüneceklerini medyanın belirlediği tezi etrafında odaklanmaktadır (İrvan, 2001: 70). İnsanların ne hakkında düşüneceklerini belirleme vaadi, yazma pratiğine yönlendirme açısından eşsiz bir motivasyondur. Nitekim Milliyet Blog, okuru yazarı olmaya davet ederken, blog yazarlığının e-günlük tutmak gibi daha mütevazı, daha iddiasız ve kişisel bir yönünün yanı sıra gündem belirleyici olmak imkânının da altını çizmektedir.

Görüşülen blog yazarlarının ifadelerinden yola çıkarak çoğunun bu işe girişirken kendilerini cezbeden şeyin ve blog yazarlığından beklentilerinin, e-günlük yazarlığından çok, gündem belirlemek olduğu söylenebilir. Birçok konuda olduğu gibi bu konuda da görüşülen blog yazarları ikiye bölünmüşlerdir. İlk grup, Milliyet Blog'un gündem belirleme konusunda vaadini yerine getirdiğini

düşünmektedir. Örneğin, A.T. Bey Milliyet Blog'un "gazete içinde başka bir gazete" olduğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla Milliyet Blog'u, Milliyet Gazetesi'nin yayın politikasından, ideolojik ve ticari bağlantılarından azade bir kurumsallaşma olarak algılamaktadır. Benzer biçimde Y.E. Hanım "Tanık olduğu olay ve sorunları bir gazete veya televizyonda anlatmaya kalksa, patronun akrabası, onun şusu, bunun şusu diye makaslayacaklarını" iddia etmektedir. Y.E. Hanım'a göre Milliyet Blog'da "Herkes eşit şartlarda bir kitlenin önüne çıkmaktadır. Sanki kendi basın yayın kuruluşunu kurmuş ve yönetiyormuş gibi olduklarını" hissetmektedir.

A.T. Bey ve Y.E. Hanım'dan farklı olarak Milliyet Blog'un Doğan Holding'in bir şirketinin uzantısı olduğunu ve holdingin yönetim tarzı ve ilkelerinin burada da geçerli olacağını düşünen yazarlar da vardır (Örneğin H.E.A.M. ve A.V. Bey'ler). Dolayısıyla Milliyet Blog'da yazmak isteyen bu ilkelere uymalıdır. Burada ilginç olan, iki farklı değerlendirme yapan yazarların, Milliyet Gazetesi'nin ve Milliyet Blog'un bağlı olduğu ticari yapıya ve ilkelerine eleştirel yaklaşmamalarıdır. İki taraf da yazar olarak faaliyet gösterdikleri mecradan ve konularından hoşnutlardır. İkinci grup, Milliyet Blog'un gündem belirleme vadinin, bütünüyle aldatici, hayata geçirilmesi imkânsız ve tiraj arttırmak için yapılmış bir hile olduğuna inananlardan oluşmaktadır. Bunlardan bir bölümü, bunun sorumluluğunu gazetenin yöneticileri ve çalışanlarına, diğer bir bölümü de Türkiye'de medyanın genel işleyişine yüklemektedirler. Örneğin T.Ç. Bey Milliyet Blog'un aslında gündem yaratmaya uygun bir mecra olabileceğini ama editörler "hangi başlıklar altında gündem yaratılacağını belirledikleri için" bu imkânın sınırlandırıldığını düşünmektedir. T.Ç. Bey sayfa editörlerinin kraldan çok kralcı tavırlarının, yazıların çoğunlukla bir üst kademedeki yöneticiye ulaşmadan reddedilmesine sebep olduğuna inanmaktadır. Türkiye'deki medya ortamının, katılımcılığa ve okurun da belirleyici olduğu bir iletişim sürecine meydan vermeyeceğine inananlar, Milliyet Gazetesi ve Milliyet Blog'un yayın politikasını bu perspektiften değerlendirmektedirler. Örneğin, F.P. Bey "gündemi egemen güçler belirlediği için halkın bu konuda iradesi olmadığını" ileri sürmektedir. Dolayısıyla Milliyet Blog'un da böyle bir işlevi olamayacaktır. V. Hanım "Milliyet Blog ortamı son derece sıkı ve gazetenin yayın politikası dışındaki seslere kapalı bir yer. Ama bunu da anlayabiliyorum. Zira bu, medyanın genel olarak sorunsal durumu ve ülkedeki genel demokrasi ve ifade özgürlüğü ortamıyla ilgili" demektedir. İ. T. Bey ise "kelli felli yazarların bile" bunu (gündem belirleme) başaramadıklarını söyleyerek, genel medya ortamının antidemokratik yapısına gönderme yapmaktadır.

İkinci gruptaki yazarların, Milliyet Blog'un gündem belirleme işlevine yaklaşımları, bileşik kaplar misali toplumsal gerçekliklerin birbirlerini etkileyip belirleyecekleri savına gönderme yapmaktadır. Milliyet Blog'un gündemi, Milliyet Gazetesi'nin gündemidir. Tıpkı Milliyet Gazetesi'nin gündeminin toplumdaki iktidar odaklarının gündemi olması gibi. Hegemonya ve ideoloji kavramlarıyla medyayı değerlendiren yaklaşımların medyanın gündeminin belirlenmesinde,

gazetecilerin ya da medya kurumlarının özerk olamadıklarını, iktidar odaklarına bağımlı olduklarını vurguladıklarını anımsarsak (Bkz. İrvan, 2001: 84), bu gruptaki yazarların, toplumsal gerçeklikleri sorgularken daha eleştirel ve donanımlı olduklarını, ancak yazarlık deneyimi için alternatif bir mecra aramadıklarını söyleyebiliriz. Bunun sebebi muhtemelen, bir anaakım medya kuruluşunun bünyesinde yazmak istiyorlarsa, Milliyet'ten farklı bir alternatif bulamayacakları gerçeğinin farkında olmalarıdır.

Görüşülen yazarlar arasında yazıları sansürden en fazla nasibini alan T.B. Bey, Milliyet Blog'un yazarlarına gündemi belirleme vaadinde bulunmasına rağmen, "gündemi belirleyecek bir yazı yazdırmadıklarını" savunmaktadır. T.B. Bey, gündem belirleyici olduğunu düşündüğü ve Recep Tayyip Erdoğan'ı eleştiren/alaya alan bir 10 Kasım yazısının, Milliyet Blog editörlerince "kimseyi kırmamamız gerek" gerekçesiyle reddedildiğini anlatmaktadır. T.B. Bey editörlere sürekli yazıp, reddedilme nedenlerini sorgulayınca yazısı beş dakikalığına sayfaya yerleştirilmiştir. Yazısının tekrar sayfadan kaldırılmasına içerleyen T.B. bey, "Kimseyi kırmadan nasıl gündem belirleyeceğiz?" diye sormaktadır. T.B. Bey'in reddedilen bir başka yazısı, Milliyet Blog sisteminin işleyişini eleştiren ve editöryal sürece alternatif veya onu denetleyecek bir Milliyet Blog Meclisi öneren yazıdır. Söz konusu blog yazarı bu yazının red gerekçesini öğrenmek ve yayına alınması için editörlerle çok sayıda yazışma gerçekleştirmiştir. Öyle ki artık Milliyet Blog'daki varlığını şu cümleyle ifade edecek duruma gelmiştir: "Ben burada yazı yazmıyorum, yazılarım yayınlansın diye boğuşuyorum".

T.B. Bey'in reddedilen bir başka yazısı için editörlerin gösterdikleri gerekçe: "Nasıl gazeteler oluşturdukları yayın çerçevesi dışındaki haberlere yer vermiyorlarsa, aynı şey bizim için de geçerli" biçimindedir. Editörler, öne sürdükleri bu gerekçeyle, Milliyet Blog sitesinin bir gazeteye bağlı olmayan, kendi belirlediği kurallarla işleyen, özerk bir yayın organı olduğunu düşündürmek istemektedirler. Denetim ve sansür uygulamalarında Milliyet Gazetesi'nin müdahalesi olmadığı izlenimini yaratmaya çalışmaktadırlar. Okurlarına seslerini duyurma imkânı vermek amacıyla böyle bir hizmette bulunduğu iddia eden Milliyet, farklı sesleri elemekten geçirip yayın politikasına ters düşmeyen bir mecra yaratmak zorunda olduğunu açıklayamacağına göre, okurunu/yazarını Milliyet Blog'un Milliyet Gazetesi'nden ayrı ve kendi işleyiş düzeni, kuralları olan bir birim olduğuna ikna etmeye çalışmak zorundadır. Ancak, T.B. Bey'in bu gerekçeye de itiraz etmesi üzerine, sansürlenmiş yazının sorumluluğu milliyet.com.tr yayın yönetmenine yüklenmektedir. Milliyet Blog yayın ekibi olarak söz konusu yazıyı yayına alır almaz, milliyet.com.tr'den uyarı geldiğini ve yazıyı kaldırmak zorunda kaldıklarını belirtmektedirler. Bu kez sansür, "bir yayın kuruluşu olduğundan, tüm yayın ekiplerinin koordineli çalışması gereği"nin sonucu olarak gösterilmektedir. Yazarın ısrarı, ilk iddiayı çürütmüş, Milliyet Blog editörleri gazeteden bağımsız olarak faaliyet gösteren bir sayfayı yönettiklerini savunmaktan vazgeçip, milliyet.com.tr'nin müdahalesini itiraf etmek durumunda

kalmışlardır. T.B. Bey editörlerin kibar fakat taviz vermez yaklaşımlarına rağmen, Milliyet Blog'dan ayrılmamaktadır. "Sistem eleştirisi yapma" isteğine uygun mecranın burası olmadığını anladığı halde, Milliyet Blog yazarı olarak kalmaya ve yazmaya devam etmesi iki gerekçeye dayandırılabilir: İlki, Milliyet Gazetesi'nin çatısı altında yazıyor olmanın sağladığı itibardan vazgeçmek istememesi, ikincisi, orada kalarak, editöryal kadroyla mücadelesini sürdürerek, Milliyet Blog sitesinin işleyişini dönüşüme uğratmaya kararlı olması. Belki iki gerekçe birden onu Milliyet Blog kadrosundan ayrılmaktan alıkoymaktadır.

Milliyet Blog editörlerinin, sansür ve denetim mekanizmasıyla mücadele eden yazarlara bir süre sonra daha müsamahakar davrandıkları söylenebilir. Kimi yazarları Milliyet'in kurumsal kimliğinin bir parçası haline getirme girişimi olarak, onlara "güvenilir üyelik sözleşmesi" göndermektedirler. Bu sözleşmede yer alan bazı ifadeler, yazarı, gazetenin yayın ilkelerini zedelemeyeceğine yönelik yükümlülükler altına sokmaktadır. Sınırları belirsiz bu ifadeler, Milliyet Blog editörlerinin diledikleri zaman sözleşme imzalamış olan yazara verdiği sözü hatırlatıp onu tekrar denetim altına alma haklarını saklı tutmalarına yaramaktadır. Zaten çoğu yazarlık ve daha da ileri giderek Milliyet'te köşe yazarlığı hayali kuran blog yazarlarının, güvenilir üye statüsüne yükseltildiklerine inanmaları, gazetenin vazgeçilmez bir parçası ve takdir edilen yazarı olduklarına da inanmalarını beraberinde getirmektedir. Örneğin, E.T. Bey, güvenilir üye ilan edildiğinden beri, "Ben Bildiriyorum" kategorisine ihtilallerle ilgili yazılar yazmak istemesine rağmen kendini frenlediğini söylemektedir.

Güvenilir üyelik sözleşmesi imzalatılan yazarların özellikleri incelendiğinde, iki unsur dikkat çekmektedir. İlki, sözü edildiği gibi, denetim mekanizması ile mücadeleye girmeleridir. İkincisi ve daha önemlisi ise, okur sayılarının çokluğudur. Bu sözleşme ile gazetenin kurumsal kimliğinin bir parçası haline getirilerek sorumluluk yüklenen yazar, gazetenin tirajına, dolayısıyla itibara ve reklam gelirine katkı sağlayanlar arasından seçilmektedir. Görüşülen 44 blog yazarından sadece biri, R.Ü. Bey, telif almadan yazı yazmaktan rahatsızlık duymaktadır. Yazdığı yazıların gelirine Milliyet'in el koyduğunu düşünmektedir. Milliyet Blog'un üretken yazarlarından olan R.Ü. Bey, "gelecekbilimle ilgilenen 100 kişiden biri olduğuna, Türkiye için bu kadar yeni ve merak uyandırıcı bir konuda yazıyor olmasının karşılığını Milliyet'in aldığına" inanmaktadır⁴.

R.Ü. Bey, Milliyet Blog'un emeğini sömürdüğüne inanmasına rağmen neden yazmayı sürdürdüğü sorusuna, "Çaresizlikten" yanıtını vermektedir. R. Ü.

⁴ Doğan Holding'in bir kuruluşu olan Milliyet, bir blog yazarı tarafından yazarlarının emeğini sömürmekle suçlanırken, yine Doğan Holding'in bir kuruluşu olan Doğan Online çatısı altında faaliyet gösteren onpunto.com'un yayın yönetmeni Ümit Aslanbay, "Türkiye'de blog köleliğine son!" sloganıyla ortaya çıkmaktadır. Aslanbay, "Şimdiye kadar insanlar yazıyor, başkaları para kazanıyordu. Şimdi yazdıklarının karşılığını almak üzere bir sistem geliyor" açıklamasını yapmaktadır. Bu sitede, manşete çıkan her yazı, yazarına 200 YTL kazandıracaktır (www.referansgazetesi.com).

Bey'in yazar olarak bu sitede yer almasından dolayı yaşadığı tatmin hissini dile getirmeyip, sadece Milliyet'in emeğini sömürdüğü iddiasında bulunması, bir kurum olarak Milliyet ve Milliyet Blog yazarları arasındaki ilişkiyi/anlaşmayı, bilerek veya bilmeyerek gözardı etmesinin sonucudur. Milliyet Blog yazarlarının büyük bölümünün, Türkiye'nin en yüksek tirajlı ulusal gazetelerinden birinin çatısı altındaki yazarlık deneyimlerinden, edindikleri okur kitlesi ve aidiyet hissinden duydukları memnuniyet, gazete yönetiminin/Milliyet Blog editörlerinin baskıcı da olabilen uygulamalarını ve Milliyet Blog hizmetinin işleyişindeki aksaklıkları içlerine sindirmelerine veya görmezden gelmelerine sebep olmaktadır.

Yazıları sansüre uğramasına rağmen, Milliyet Blog editörlerini ve Milliyet'in, Milliyet Blog'un yayın politikası konusundaki yaklaşımını eleştirmekten imtina eden yazarlar, "bir kimliği olan" büyük bir gazetede yazdıklarının bilincinde olduklarını, gazetenin kendilerine değil, kendilerinin gazeteyle uyum sağlamaları gerektiğini savunmaktadırlar. Örneğin A.T. Bey, "Daha özgür olmak istersem kendi sitemi kurarım" diyerek, Milliyet'in belirli kısıtlamalar ve sıkı bir denetim mekanizması karşılığında, Milliyet Blog yazarlarına sunduğu kimlikten duyduğu tatminin altını çizmektedir. Nasıl bir medya profesyoneli, bir yayın organının çalışanı olduğunda kendi öznelliğinden sıyrılıp, o kurumun ideolojik yapısına, kurumun öznelliğine eklenmek zorunda kalıyor/ekleniyorsa, Milliyet Blog yazarlarından bir bölümü de Milliyet Blog çatısı altında yazarken, kendilerini bir medya profesyoneli gibi görmeyi tercih etmektedirler. Oysa onlar amatördür ve amatörlerin yukarıdan aşağıya dayatılan kurullarla işleyen iletişim sürecinden çok, aşağıdan yukarıya bir sürecin işlediği, çoksesli bir iletişim sürecine inanmaları ve bunu gerçekleştirmeleri beklenir. Milliyet Blog yazarlarının blog sitesindeki sansür ve denetim uygulamalarıyla ilgili yanıtlarından anlaşılabilir ki, yazarlardan bazıları özgürlükçü ve katılımcı bir medya ortamında sıradan (amatör) bir yazar olmaya, Milliyet gibi bir anaakım medyada, gelecekteki yazarlık konumlarına (profesyonellik) ilişkin hayaller kurup, arada bir yazılarını gazetede basılmış görmeyi, kayda değer bir okur kitlesi edinmenin keyfini yaşamayı tercih etmektedirler.

A.V. Bey Milliyet'in "kendisi fikirlerini yazsın diye şirket kurmadığını, parayı verenin düdüğü çalacağını", H.E.A.M. Bey ise "sayfa onlara [Milliyet'e] ait olduğu için, neyi yayınlayıp neyi yayınlamayacaklarının onların bileceği iş" olduğunu söylerlerken, kuralları bilen, içselleştiren, rıza gösteren, bu sebeple hata yapmayarak, kendilerini otoriteye beğendirmeye çalışan, uysal aile fertleri olduklarını da göstermiş olmaktadır. Üstelik bu iki yazarın da reddedilen yazıları vardır. Onlar reddedilirken, T.B. Bey gibi, haklı ama haksızlığa uğramış olarak değil, uyum göstermeyi başaramamış, düzeni bozmuş olmaktan dolayı kendilerini mahcup olarak konumlandırmaktadırlar. T. Ç. Bey de Milliyet yöneticilerinden Hanzade Doğan'a hitaben yazdığı yazıda, "Milliyet gibi bir aile içine, yaşları, kimlikleri, adları ne olursa olsun kabul edildikleri, acemi de olsalar, yanlış da yazsalar önemsendikleri ve yazıları yayınlandığı için şükranlarını"

sunmaktadır. Bu yazıya vesile olan Milliyet'in blogcu buluşmasının Milliyet'te yayınlanan haberinde öne çıkan seçkincilik, T.Ç. Bey'in dikkatini çekmemiş görünmektedir ki, her kim olurlar ve her ne yazarlarsa yazsınlar gazete tarafından kabul gördüklerine inanmaktadır.

Milliyet Blog cemaatindeki görüş ayrılıkları bununla sınırlı kalmamaktadır. Ahlak, namus, haysiyet v.b. konulardaki değer yargılarının çatışması, blog yazarlarını birbirleriyle mücadeleye yöneltirken, geleneksel değer yargılarına bağlı taraf, editörleri de yardıma çağırmaktadır. Örneğin, "Aşk-evililik" kategorisinde yazan M. Hanım'ı "bir aşığa özlem duyduğu hissini yaratacak" bir yazı yazdığı için, "özel hayatını açıklamak" ve "civıklık"la suçlayanlar olur. M. Hanım duldur ve o yazıyı kızını özlediği için yazdığını belirten yeni bir yazı kaleme alır. Milliyet Blog yazarlarından S.Ç. Hanım, M. Hanım'ın "haksız yere" suçlandığını düşünmektedir ve onu destekleyen bir yazı yazar. M. Hanım'ın, "Sevgili S." diye hitap edecek kadar yakın bulunduğu S.Ç. Hanım, M. Hanım İstanbul'a geldiğinde, onun görüşme talebini bir bahaneyle geri çevirir. Asıl gerekçesi, ondan "ne kadar samimi yorumlar, mesajlar alırsa alsın, onunla görüşmenin, yaşam tarzı ve tanımadığı bir karakter olmasından dolayı içinden gelmemesi"dir. S. Ç. Hanım ayrıca, eşinin de bu buluşmaya izin vermeyeceğini eklemiştir. S. Ç. Hanım'ın, M. Hanım'ın yaşam tarzından duyduğu rahatsızlık, ahlaki tutuculuğunun göstergesi iken, tanımadığı bir karaktere ihtiyatla yaklaşması, sanal ortamdaki güven probleminin boyutlarına dikkat çekmektedir. S. Ç. Hanım, yaşam tarzından hoşlanmadığı birisine yönelik ahlaki tutuculuğu, sanal ortamda protesto ederken, gerçek hayatta ahlaki tutuculukla ondan uzak durmaktadır.

T. B. Bey, yazarlardan İzmirli A. Hanım'ın "Aşk-evililik" kategorisindeki yazılarında, sık sık değişen sevgililerinden söz edip Milliyet Blog gündemini işgal etmesinden rahatsızlık duyarak, onu editörlere şikayet eder. Ama şikayetini, cinsiyetçi bir yaklaşımla, aşağılayıcı bir üslupla yapar: "Yahu bu kadının üstünden bütün İzmir geçmiş!". T. B. Bey'i bu şikayeti yapmaya sevk eden, ahlaki muhafazakarlığının yanı sıra, kendisinin "sistemi eleştiren" yazıları reddedilebiliyorken, basit ve yoz bulunduğu bu türden yazıların rahatlıkla yayına girebilmesidir. T.B. Bey otoriteden eşitlik talep etmemektedir. Yani "hem o, hem ben" dememektedir. Geleneksel ahlaki değerlere aykırı ve basit bulunduğu konulardaki yazıları Milliyet Blog'dan sınırdışı ettirmek istemektedir. Aslında, baskıcılığın şikayetçi olduğu editörlerden, başka bir yazara da baskı uygulamaları konusunda talepte bulunmaktadır. A. 1951 Bey de, blog sitelerinde yazmanın "kamuya açık alanda dolaşmak gibi" olduğunu, bunun için dolaşan kişinin "hakkında yanlış kanaat oluşturmayacak biçimde olgun davranması gerektiğini" savunmaktadır.

Sanal ortamın yarattığı güvensizlik, ironik biçimde "güvenli" bir "mevzi" edinme fırsatı sunmasının sonucudur. Böylece birçok kişi bir siperin ardına gizlenip, kurguladıkları kimliklerle iletişim sürecine katılabilmektedir. Tüm sanal

karşılaşmalarda bu tür bir muğlaklık, kaygan bir zeminde yürüme tedirginliği var olmasına rağmen, bazıları, yaratılmış ikinci ve hatta üçüncü, dördüncü bir karakterle sanal ortamda var olmayı bir oyuna dönüştürmektedirler. Veya böylece "asıl ben"lerini korumaya almaktadırlar. Örneğin R.Ü. Bey, Milliyet Blog yazarları arasında zekası, bilgi birikimi ve ilgi alanlarıyla farklılaştığını ve seçkin bir yazar olduğunu iddia eden bir blog yazarı olarak, böyle bir oyun oynadığını ve bu oyunu Milliyet Blog yazarlarını kolayca kandırarak ("Yazılanların 11 sosyal zeka yaşı ortalamasına sahip" olduğunu iddia etmektedir), gerçekmiş gibi algılamalarını sağladığını savunmaktadır. Anlaşılan o ki, Milliyet Blog cemaati, kimi yazarlar için paylaşma ve bir ortak duyu yaratma mecrasıyken, kimileri için de, zekası ve yaratıcılığını test etme, bileyleme fırsatıdır.

"Benim Blog Ailem"

Yeri gelmişken, Milliyet Blog cemaatini bir aile olarak niteleyen ve Milliyet Gazetesi tarafından da desteklenen söylem üzerinde durmak gerekir. Milliyet Blog yazarlarının sıklıkla başvurdukları aile söylemi, bir blog cemaatinin üyesi olmanın yarattığı aidiyet duygusunun ürünüdür. Kişisel blog sayfalarından farklı olarak, cemaat türü bloglar, hele de bir kurumun uzantısı olarak faaliyet gösteriyorlarsa, ortak ilgiler, duyarlıklar yaratma eğilimindedirler. Tabii ortak ahlaki kodlar ve yazılı/yazısız kurallar da... Blogların varlık nedeni olan özgürlükçü ve katılımcı bir mecra yaratma savına ters düşen bu normlar, kurallar, yazarlarının ifade özgürlüklerini bir ölçüde sınırlandırırken, diğer yandan da, onlara bir aidiyet duygusu kazandırmaktadırlar. Yazarların sınırlı özgürlükleri içlerine sindirmelerini sağlayan da büyük ölçüde bu kazanımdır. Her blog yazarının kaygısı, hiçbir baskı ve sınırlamayla karşılaşmadan, özgürce yazmak değildir. Kimisi, özellikle cemaat türü bloglara üye olanlar, sosyalleşme, benzerleriyle karşılaşma ve o cemaatin bir parçası olarak statü kazanma arayışındadır.

Milliyet Blog cemaatini büyük bir aile olarak gören yazarlardan E.T. Bey, "Benim blog ailem" başlıklı yazısında aile metaforunu kullanarak, yedi aydır üyesi olduğu Milliyet Blog'daki ilk deneyimlerini sıralamaktadır: "ilk soru, ilk yorum, ilk mesaj...". E. T. Bey'in kısa blog yazarlığı geçmişinin safhalarına verdiği önem, bir bebeğin büyümesinin safhalarını gurur ve heyecanla takip eden ebeveynin tavrını andırmaktadır. Ayrıca yazıların geri besleme alması, Milliyet Blog'un diğer üyelerince onaylandığının göstergesi olarak aidiyet duygusunu pekiştirmektedir.

Milliyet Blog yazarlarının bir ailenin ferdi olma fantezilerinin, kimi zaman ailenin otorite kaynağının (süper ego) göreve çağırılmasını gerektiren, kurallar ve ahlaki normlar dayattığını gösteren bir örnek, K.O. Bey'in editörlere hitaben yazdığı yazıdır. K.O. Bey, Milliyet Blog "ortamını demokratik ve mecrayı da liberal" bulmaktadır. Ama bu liberallik, ona göre fazladır. "Merkezden gelecek daha etkili bir kontrol mekanizmasının fırsat eşitliği sağlaması gerektiğini" düşünmektedir. "Fazla özgürlükçü ortamların suistimale açık olabildiğini" blog yazarlığı

deneyimiyle fark ettiğini de eklemektedir. K.O. Bey'in bu yaklaşımı, aile reisinin, çocuklar/kardeşler arasındaki ayrıma engel olması beklentisine denk düşmektedir. Daha çok yazanın, yani daha çok sesi çıkanın öne çıkarılmasını, daha kaliteli ama az yazanları pasifize etmesini eleştirirken haklıdır ama bunu yaparken aynı zamanda, Milliyet Blog'un özgürlükçü bir ortam olmaktan çıkmasına meydan verecek bir denetim/kontrol mekanizması için gönüllü çağrı yapmaktadır. Daha kavgacı olan, daha yüksek sesle konuşanın daha fazla ilgiye mazhar olması, televizyonlardaki yarışma ve sabah kuşağında yer alan kadın programlarının görünür kıldığı bir olgudur. Ancak katılımı dengelemek ve adaletsizliği önlemek için bir üst otoritenin caydırıcı ve cezalandırıcı güç olarak müdahalesini beklemek, demokrasi kültürüne darbe vurabilecek bir tavır olarak sorgulanmalıdır.

Milliyet Blog'un bir aile yapısı arz ettiğini, kendine has şiirsel diliyle bir kez daha vurgulayan S.R. Hanım, "Bizi yazar sınıfına koyduğu için Milletimin Milliyeti'nin hakkı ödenmez" demektedir. Aile söyleminin şahikası olan bu yazı, Aydın Doğan'ı, "babamız" ilan ederek sürmektedir. A.B. Bey Milliyet Blog editörlerinden bir istekte bulunmak için yazdığı yazıya, "Sevgili editörlerim" hitabıyla başlamakta, "Başladığımız işi geliştirmek ve başarılarla sürdürmek sanırım kişisel olduğu kadar bizler Milliyet ailesi olarak da büyük keyif alacağız" diyerek bitirmektedir.

Milliyet Gazetesi'nin, Milliyet Blog faaliyeti aracılığıyla yaratılan yazar cemaatine itibar atfetmek ve blog cemaatinin yarattığı aidiyet duygusunu güçlendirmek amacıyla ve bir halkla ilişkiler etkinliği olarak organize ettiği blogcu buluşması bu anlamda başarıyla sonuçlanmıştır. Ocak 2007'de gerçekleşen buluşmanın Milliyet'te yayınlanan haberinin başlığı "İşte Türkiye'nin Dev Yazar Kadrosu"dur (Milliyet, 15 Ocak 2007). Başlığın meramı, katılımı destekleyen ve yenilikçi bir gazete olan Milliyet'in, okurlarından önemlice bir bölümünün aynı zamanda yazarı olmasına imkân tanıdığını ve yazar/okurlarını, gazetenin kurumsal kimliğinin bir parçası olarak gördüğünü vurgulamaktır. Böyle bir başlık, hem okurları Milliyet'in yazar kadrosuna dahilmiş gibi göstererek onurlandırmayı hem de Milliyet Blog'a yönelik ilginin boyutunu ("dev kadro") sergilemeyi amaçlamaktadır.

Milliyet'in blogcu buluşmasının yarattığı memnuniyet, buluşmanın ardından organizasyonda hazır bulunan blog yazarlarından çoğunun yazdıkları değerlendirme yazılarıyla kanıtlanmıştır. Milliyet Gazetesi buluşmayı konu ettiği haberin devamında, övgü ve coşku dolu bloglardan bazılarını yayınlamıştır. Buluşmada Doğan Holding Yönetim Kurulu adına Hanzade Doğan'ın bizzat evsahipliği yapması, gazetenin şöhretli yazarlarından Güneri Civaoglu, yöneticilerden Sedat Ergin'in ve tüm Milliyet Blog sayfası editörlerinin de orada bulunmaları, yazarlarla yakından ilgilenip sohbet etmeleri, buluşmanın bir halkla ilişkiler faaliyeti olarak da başarısının göstergesidir. Örneğin yazarlardan S.Ç.

Hanım, "Güneri Civaoglu'yla gözgöze" başlıklı yazısında, Civaoglu'nun orada olup, kendisiyle samimi bir şekilde sohbet etmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. M.C. Bey Hanzade Doğan'ın buluşmayı, "Hoşgeldiniz Milliyet Yazarları" diyerek açmasından gurur duymuştur. T.Ç. Bey, doğrudan Hanzade Doğan'a hitap ederek, "kendilerine önem verdikleri ve ailenin içine kabul ettikleri için" teşekkür etmiştir.

Milliyet Blog'un yarattığı cemaat yapısına yönelik eleştiriler de vardır. Bunlar arasında, cemaat duygusunun yeterince güçlü olmadığını ve cemaat içindeki alt grupların diğerlerini dışlayarak öne çıkma kaygısı taşıdıklarını iddia edenler olduğu gibi böyle bir ortamda cemaat duygusu yaratmanın yersiz ve kısıtlayıcı olduğuna inananlar da vardır. İlk gruptakilere örnek olarak O.T. Hanım gösterilebilir. O.T. Hanım blog yazarları arasında "eski-yeni ayrımı ve kamplaşması" olduğuna inanmaktadır. Eskilerin ayrı bir cemaat gibi tavır alarak yenileri dışladıklarını ve onlara ihtiyatlı yaklaştıklarını düşünmektedir. Görüşmenin yapıldığı tarih itibarıyla 7 aylık geçmişi olan bir sitede, "eskiler-yeniler" ayrımının yapılması, yazarların blog cemaatine bir "tarih" ve bir kimlik kazandırma çabasının, blog yazarları arasındaki gruplaşmanın ve rekabet hissini bir göstergesi olsa gerektir. Blog yazarları arasındaki hiyerarşi ve alt gruplar oluşturma eğiliminden şikayetçi olan bir başka yazar olan G. Hanım, kimi yazarların sadece birbirlerine yorum yazdıklarını, birbirlerinin sayfalarını ziyaret ettiklerini, birbirlerine göstermelik ve yapay olduğunu düşündüğü sevgi sözcükleriyle hitap ettiklerini gözlemlemiştir. Bazı yazarların kişisel sayfalarındaki "Grupların" alt başlığı, böyle bir alt gruba işaret etmektedir. Ayrıca yazarlar seçtikleri kişileri, sayfalarındaki adres defterlerine kaydederek, yazdıkları tüm yazıları onlara gönderebilmektedirler. Böylece bir grup yazar, birbirlerinin ne yazdığından haberdar olabilmektedirler. İ.T. Bey sadece kadınlara mesaj atan erkek yazarlar ve sadece birbirlerine mesaj atan ve "kafadar" adı verilebilecek kişilerden oluşan gruplar olduğundan bahsetmektedir.

İkinci gruptan L.B. Bey, Milliyet Blog'u, İtiraf.com gibi sitelerden farklı biçimde bireysel olarak var olunacak ve cemaat ilişkilerine ihtiyaç duyulmayan bir mecra gibi görmektedir. L.B. Bey'in İtiraf.com'un mahremiyet olgusunu ve geleneksel ahlaki bir kriter olarak kabul etmeyen, ifşa ettirici yapısından farklı olarak, Milliyet Blog'un belirli normlarla sınırlanmış ve bir gazete bünyesinde faaliyet göstermenin "ağırlığını taşıyan", öznellikten çok nesnellik üzerine kurulu bir yapısı olduğunu düşündüğü anlaşılmaktadır. M. B. Bey de artık Milliyet Blog'da yazmaktan vazgeçtiğini belirten yazısında, buna gerekçe olarak blog yazarlarının birbirlerini eleştirmek yerine, "birbirlerine sevgilerini ve saygılarını sunmakta olmalarını", "sürekli olarak 'biz bir aileyiz' vurgusu yapmalarını" göstermektedir. M. B. Bey'i rahatsız eden aile vurgusu ve uyum, blog yazarlarını ehlileştirmeye yaramakta, Milliyet'in kurumsal kimliğine ve saygınlığına zarar verecek, gazetenin ve sayfanın yöneticilerini "zor durumda bırakacak" yazılar yazmamaya yönelmektedir.

Sanal cemaatlerin, gerçek hayattakilerden çok fazla farkları yoktur. Temel fark, yüz yüze ilişkilerin olmamasıdır. McMillan ve Chavis'in sıraladıkları, cemaat duygusunun dört unsuru, sanal cemaatler için de geçerlidir: aidiyet hissi; sözünü dinletme ve etkin olma; ihtiyaçların karşılanması; duygusal paylaşım (aktaran Roger, 2006: 14). İnternet ortamında kurulan cemaatlerin gerçek hayattakilerden en önemli farkı, toplumsal kontrolü bir yandan kolaylaştırırken, diğer yandan zorlaştırmalarıdır (Loft, 2004: 50). Kolaylaştırmalarının gerekçesi, kendi kurallarını ve etik değerlerini oluşturarak, üyelerini bunlara uymaya zorlamalarıdır. Cemaatten dışlanmamanın şartı budur. Zorlaştırmalarının gerekçesi de, sanal ortamın bilinmezliklerine dayanılarak yaratılan özgürlükçü havanın, toplumsal dayatmalardan kendini koruma potansiyelidir. Fine ve Holyfield 1996 tarihli araştırmalarıyla insanların sanal ortamda benzerleriyle bir şeyler paylaşma arzularının, fiziksel bir aradalığa galebe çaldığını ortaya koymuşlardır (aktaran Loft, 2004: 51). Fiziksel bir aradalığın sağladığı avantajların (vücut dili kullanma, göz teması ve fiziksel temasın mümkün olması, sözlerin mimik ve jestlerle desteklenerek etkililiğinin artırılması, anlamlarının güçlendirilmesi gibi) sanal cemaatlerde geçerli olmaması, ilk bakışta bir dezavantaj gibi görünse de, sanal ortamın dinamikleri bağlamında bunların eksikliği başka türlü bir zenginliği mümkün kılmaktadır. Yüz yüze ilişkilerde başarısız olanlar, sanal ortamda birden çok kimlikle var olup, iletişim sürecine farklı biçimlerde katılanlar, yazarak ifade etmeyi konuşmaya tercih edenler ve benzerleri, sanal cemaatlerde sayısız imkânlarla karşılaşmaktadırlar. Ayrıca Fine ve Holyfield'in, mekansal ortaklığın inanç inşa etmek için gerekli olmadığı, etkileşimi güçlendirmek için cemaatte inanç ve güven olmasının yeterli olduğu savı (aktaran Loft, 2004: 54) da bu saptamayı desteklemektedir.

Milliyet Blog sitesini cemaat ilişkileri bağlamında değerlendirdiğimizde, sitenin sözde bir tür cemaat blogu olmasına rağmen uygulamada bir kurumsal blog gibi işlediği görülmektedir. Milliyet Blog yazarları, beyan ettikleri demografik bilgiler doğrultusunda kültürel sermayeleri birbirine benzer insanlardan oluşmuşlarsa da cemaatin uyumlu, paylaşıma dayalı ve aidiyet hissi yaratan özelliklerini gözlemlenmek mümkün değildir. 1032 kişilik blog yazarı kadrosunun uyumlu bir birliktelik sergilemesi beklenemez. Nitekim benzer ilgileri paylaşan ve zihniyet kalıpları benzeşen birçok alt cemaat grubu oluşmuştur. Ama bağlılığın ve aidiyet hissini yönettiği odak Milliyet Gazetesi'dir. Çoğu blog yazarı kendisini, Milliyet Blog cemaatinin bir üyesi olarak değil, Milliyet Gazetesi'nin bir yazarı olarak tanımlamakta ve diğer yazarlardan pek çoğunun bu adlandırmayı hak etmediklerine, Milliyet Gazetesi'nin kurumsal kimliğini temsil edemediklerine inanmaktadırlar.

Sonuç

Milliyet Gazetesi'nin Milliyet Blog hizmeti hakkında, blog yazarlarıyla görüşmeler yapılarak hazırlanan bu çalışmanın ulaştığı en önemli sonuçlardan biri,

sadece alternatif teknolojiler kullanarak, alternatif medya içeriği oluşturmanın mümkün olmadığıdır. Okurun yazar olarak aktif bir konuma geçmesi, anaakım medyaya ve yukarıdan-aşağı işleyen iletişim süreciyle mücadele edebilmenin can alıcı aşamasıdır. Ancak yazarlık faaliyetinin entelektüel donanım ve eleştirel yaklaşımla sürdürülmesi gereklidir. Medya okur-yazarlığının işaret ettiği anlamda bir medya okuru olamamış birey, medya yazarlığını da aynı yetersizlik ve içselleştirilmiş toplumsal uyum arzusuyla yürütmektedir. Milliyet Blog, blog olgusunun varlık sebebi ile en kritik noktalarda çelişen bir blog faaliyeti yürütmektedir. En başta, blog faaliyeti, bir anaakım medya bünyesinde yürütüldüğü için, sınırları bu medyanın yayın politikası ve ticari kaygılarıyla belirlenen bir faaliyet olacaktır. Nitekim Milliyet Blog yazarlarının çoğunun gönüllü olarak, geri kalanının da zorunluluktan, onları Milliyet Blog yazarı olmaya yönelttiğini söyledikleri güdüleyicilerle ve blog yazılarının konu seçimi ve içeriğiyle Milliyet'in kurumsal kimliğini temsil ettikleri gözlenmiştir. Böyle bir rolü üstlenmeyi reddedenler, blog faaliyeti içinde yer alamamışlardır.

Blog yazarlarının Milliyet'in yayın politikası doğrultusunda faaliyet göstermelerini sağlayan ise, gazete yönetimini temsilen sayfayı yöneten editörlerdir. Editörler, blog yazarlarıyla resmi yazışmalarda bulunan, yazıları gramer ve anlatım olarak düzeltip biçimlendiren, gerektiğinde müdahalelerde bulunarak sansürleyen ve öne çıkarttıkları konu başlıklarıyla yönlendirici olan, "kim oldukları" belirsiz kişilerdir. Kimliklerini açık etmemeleri, bütün yazışmaları editör anonim kimliğiyle sürdürmeleri önemli bir kurum tercihidir. Bu çalışma çerçevesinde editörlerle hiçbir biçimde iletişim kurmadığımızı, hiçbir e-postamıza cevap alamadığımızı belirtelim. Öyle ki gazete içinden araçlar bularak yaptığımız görüşme taleplerimize dahi olumlu veya olumsuz bir tepki verilmemiştir. Editörlerin konuşmama tercihi, blog yazarlarıyla olan mesafelerini göstermesi bakımından tipiktir. Sonuçta Milliyet, halkla/okurla ilişkilerini sıcak tuttuğunu iddia eden bir gazetedir. Akademik nitelikli bir çalışma için görüşme talebine olumsuz bir cevap bile verilmemesi, blog yazılarına yönelik denetleme, yönlendirme ve sansürün nasıl işlediği hakkında bir fikir vermektedir. Blog yazarları, bu az "konuşan", resmi ifadelerle müdahalelerde bulunan editörlerin varlığından mutlaka etkilenmekte, giderek onların istediği gibi yazmaktadırlar. Milliyet Blog, yazar seçimleri, konu/eğilim tercihleri ve denetleyici/yönlendirici tutumlarla bir arada düşünüldüğünde bir eğlence hizmeti olarak kullanılmak istenmektedir. Sadece çoğunluk eğilimleriyle ters düşen muhalif görüşler değil bütünüyle reel siyasete blog alanında yer verilmemektedir. Milliyet Blog yazarlarını daha fazla "tık almaya" teşvik eden, birbirine benzer yazıları çoğaltan, radikal eğilim ve çıkışları marjinalleştirerek dışarıda tutan bir politikaya sahiptir. Muhalif ve alternatif bir oluşum olmadığı gibi gazetenin okur artırmaya yönelik bir uygulaması olarak görülmesi gerekmektedir. Üstelik Milliyet yakın geleceğin gazete biçimi olarak görülen blog yayıncılığını geniş ölçekli kullanarak, bir yatırım yapmış da olmaktadır.

Anaakım medyanın günümüzdeki en büyük rakiplerinden biri olarak görülen blog sistemi, bir anaakım medya olan Milliyet Gazetesi bünyesinde ehlileştirilmiştir. Milliyet Blog, blog sisteminin sunduğu avantajları kullanmış, ancak eleştirelilik potansiyelini denetim altına almıştır. Bunu başarabilmesi, yazarlarının çoğunluğunu Milliyet Gazetesi gibi yüksek tirajlı, köklü bir geçmişe sahip ve medya dünyasında saygınlık kazanmış bir gazetenin bünyesinde yazarlık yapıyor olmanın prestijiyile onurlandırması ve gündemi belirlediklerine inandırmasıyla mümkün olmuştur. Bu karamsar tabloya karşılık, Milliyet Blog sayfası, Türkiye’de bir ilk olarak okurunu yazarlık pratiğine yönlendirmiş, yazılarını yayınlayabileceği ve geri besleme alabileceği bir teknik donanım oluşturarak ona bir mecra sunmuştur. Ardından birkaç yüksek tirajlı gazete daha okurlarını gazeteleri bünyesinde blog yazarı olmaya davet etmişlerdir. Sonuç itibarıyla, ticari kaygısı ön planda ve eleştirelilik, çoğulculuk potansiyeli zayıf olan bu girişimler, kullanıcılara blog sistemini tanıtmak ve kullanmaya teşvik etmek gibi bir katkıda bulunmaktadır. Türkiye’de blog yayıncılığı ve yazarlığının çoğulcu açılımlar için alternatif bir mecra olup olmayacağını ise zaman gösterecektir.

Kaynakça

ATABEK, Ümit, ÖZDEMİR, Gamze Yücesan ve YÜCE, Erman (2006), "Siberuzayda Sendikalar: Yeni Olanaklar, Yeni Sorunlar", *İnternet ve Toplum: Bilgi Toplumuna Doğru*, XI. Türk İnternet Konferansı, TOBB Üniversitesi, Ankara, Aralık 21-23.

HALL, Stuart (2005), "Kodlama, Kodaçıklama", Çev. Yiğit Yavuz, *Medya ve İzleyici-Bitmeyen Tartışma* içinde, Der. Şahinde Yavuz, Ankara, Vadi Yayınları.

Handbook For Bloggers and Cyber-Dissidents, Reporters Without Borders, www.rsf.org

İRVAN, Süleyman (2001), "Gündem Belirleme Yaklaşımının Genel Bir Değerlendirmesi", *İletişim*, Bahar, Sayı: 9.

KEJANLIOĞLU, Beybin (2006), "Türkiye'de Medyanın Dönüşümü ve Medya Okur-Yazarlığı Zemini", *Medya Okur-Yazarlığı*, Editör: Nurçay Türkoğlu, İstanbul, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayını.

LOFT, Jan B. (2004), *Understanding Community Weblogs*, Phd, South Dakota State University.

Milliyet Gazetesi, 15 Ocak 2007.

ROGER, Robin (2006), *Creating Community and Gaining Readers Through Newspaper Blogs*, Phd, Chapel Hill.

SAKTANBER, Binnaz (2007), "İmdat Değil, Yaşasın!", *Radikal* 2, 14 Ocak.

WALL, Melissa, (2006), "Blogging Gulf War II", *Journalism Studies*, Vol: 7, No: 1.
www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR-KOD=59522&ForArsiv=1